

Nol Əpən

Nol əpən natimnat kəm Jon

Nəghatən əkuəkir rəha naoa u Nol Əpən

?Pah təməte naoa u? Aposol Jon təməte naoa u. In pia Jemes, kən ilau nəti Sepeti mil. In netəm tuelef kit rəha Iesu, kən Iesu tolkeike pik in. In təməte naoa min u: Nannusən Təwir itəm Jon Təməte, 1 Jon, 2 Jon, 3 Jon, ne Nol Əpən.

?Təməte tatuwin kəm pah? In təməte naoa u tatuwin kəm niməfak sepın itəm koatatig e nitən min ikin Esia, ne matuwin min kəm niməfak min ikin min rafin.

?Nəmegəhən tahrö nulan nian təməte? Nian u itəm təməte naoa lan, kapman rəha Rom təmən məmə netəmim okotəkəike motəfak kəm etəm-iasol rəha kapman tahmen əm məmə in uhgin rəhalat. Məto netəm rəha niməfak kotəmə etəmim kitəh əm in ilis agin, etəmim u in Iesu Kristo. In əm un, in İərəmərə. Tol nəhlan, kapman rəha Rom tinatol nəratən kəm iəfak min. Kəmotahl-ipən Jon tuwin isəu e nəptən kit u, katən məmə Patmos məmə otətətig in pisin əm. Uhgin tos-ipən nəpilaiirən wir agin kit kəm Jon məmə otəplan Iesu Kristo əpəh e nego e neai. Kən in məplan min natimnat itəm otəpanuwa, tahmen əm məmə inu: nolən itəm Uhgin otol win e nəluaginən itəm netəmim ne Setan okotol ilat min, ne nolən rəha Uhgin o nakilən netəmim e nannun nian.

?Təməte naoa u o naka? In təməte naoa u məmə otol əp məmə Iesu Kristo in İərəmərə, kənu məgətun rəhan nəsanənən. Kən in tolkeike məmə otən kəm iəfak min məmə okotətul əskasik okəmə nian iəkis min okotuwa, kənu ilat okəsotəfakən kəm etəm-iasol rəha Rom məmə in Uhgin. Otəsuwəhən, kənu Setan tol nəratən kəm iəfak min, məto ilat okotəkəike motətul əskasik, kən in tolkeike məmə otiləs-ipər nətəligən rəha iəfak min ne netəmim u ilat koatatig e nian iəkis min nian u roiu. Nian Iesu Kristo otitəlig-pa min, kən in otiləs-ipər ilat.

Nətuounən nəghatən

1 ¹Naoa u, in tatəghat-in natimnat min itəm Iesu Kristo təmol əp.^a Natimnat min u, Uhgın təmos-ipən kəm Iesu, məmə in otəgətun kəm rəhan iolwək min natimnat itəm otəsuwəhən təike muwa. Kristo təmahl-ipən rəhan kit nagelo tuwa, kən məgətun natimnat min u kəm rəhan iolwək, Jon. ²Jon təmətul-arəp o natimnat rafin itəm in təməplan, kən mətə rəkis ilat e naoa u. Natimnat min un itəm in təməplan, in nəghatən rəha Uhgın ne nən-iarəpən rəha Iesu Kristo. ³Etəm un itəm tətafin-iarəp nəghatən min u, itəm Uhgın təmos-ipa, in otatig e nəwīrən pahrien. Kən netəm min un itəm koatəto kən moatos e nikilat kən moatol, okotatig min e nəwīrən pahrien, mətə-inu nian rəha natimnat min u, naoa u tatəghat-in, tinəkuəkir agin.

Jon təməte naoa kəm niməfak min ilat sepın

⁴Io Jon, etahl-ipən naoa u tatuwin kəm niməfak min ilat sepın əpəh e nitən Esia.

Pəs Uhgın u itəm tətətig roiu, təmətatig lilin, kən otəpanatig lilin min, in otawte-in rəhan nəwīrən ne nəməlinuən kəm itəmat. Kən pəs narmin ilat sepın^b itəm koatatig aupən e jea rəha kig, ilat min okotol nulan etəmat. ⁵Kən Iesu Kristo min, in otawte-in min nulan kəm itəmat. Kristo un təmətul-arəp əskasik o nipahrienən, kənu inəh, in etəmim itəm in təmaupən məmegəh lilin e nimisən,^c kən in tərəmərə e kig min rəha nətueintən.^d

Pəs nənwiwian tuwin o Iesu Kristo u, in təmolkeike itat, kən nitan təmaih məmə otikis itat e nolən rəha təfagə rat. ⁶In Kig rəhatat, kən təmol kitat kotatig ahgin rəhan nərəmərəən, kən mol kitat kotuwa pris min rəha Uhgın rəhan, koatol wək rəha Tata rəhan. !Pəs nənwiwian o rəhan nepətən ne nəsanənən tuwin o Iesu Kristo, namnun tikə! !Pəs in otərəmərə lilin! Pəs otol nəhlan. Əwəh.

⁷!Otəplan-tu! In tatuwa e mal napuə,^e kən netəmim rafin okotətag-pən motəplan e niganəmtilat ətuatip, kən netəm min u kəmotaru in aupən, okotəplan min, kən netəmim e noanol min rafin e nətueintən, nikilat otahmə, motasək əfəməh mətə-inu kəmotəplan.^f

In otəkəike mol nəhlan. !Əwəh!

---

a 1:1 “Təmol əp,” nipətin u, məmə tatəgətun nat kit itəm aupən, nipətin tatəhluaiɡ. E Bislama, katən məmə, “rivilem.” **b 1:4** Narmin ilat sepın itəm koatatig aupən e rəhan tiron, (Nol Ɖpən 3:1; 4:4; 5:6), okəm-naka in suatip rəha nənən Narmin Rəha Uhgın; mətə okəm-naka ilat nagelo sepın u kotəsənən (Nol Ɖpən 1:20; 8:2) itəm koatatig aupən e tiron. Nampa sepın u, kəməhm mau fifti-foa e Nol Ɖpən. E Naoa Rəha Uhgın, nian neen tatən “ilat sepın” mətə nipətin məmə ilat rafin agin. **c 1:5** Kol 1:18; Sam 89:27 **d 1:5** Sam 89:27; Nol Ɖpən 17:14; 19:16 **e 1:7** Dan 7:13 **f 1:7** Sek 12:10

⁸Iəramərə Uhgın tatən məmə, “Io Nəukətin ne Namnun.^g Io u etatig roiu, kən emətatig lilin, kən epanətatig lilin min, kən io un, Nahgik Terət Pik Agin.”

Jon təməplan Nəti Etəmin

⁹Io Jon, piatəmat u, itəm kitat koatos kələh nelmitat min kitəh e Iesu o nahməən, ne natigən e nəramərəən rəhan, ne nətul əskasikən e nian rəha nahməən. Kəmərakin-pən io e nəptən u Patmos,^h məto-inun iatən-iarəp nəghatən min un itəm Uhgın tatos-ipa, kən matətul-arəp o Iesu. ¹⁰In Nian rəha Iəramərə rəhatat,ⁱ kən emərioah e Narmin Rəha Uhgın, kən rəhan nəsanənən təmol kəm io, kən ekəto nəwian sol kit e mənətaak, təhmen əm e təwi, ¹¹kən nəwian u tatən məmə, “Əte rəkis e naoa natimnat min rafin itəm natəplan kən mahl-ipən kəm niməfak sepın. İlat koatuwin kəm Efesas, kən Simana, kən Pekamam, kən Tuatira, ne Satis, ne Filatelfia, ne Laotisia.”

¹²Kən əmun, ekeirair məmə ekəplan-tu, məmə pah tatəghat kəm io. Kən nian emeirair, məplan nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepın, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ¹³kən ilugin e nat katəhtu-pər lait min u lan, eməplan suah kit təhmen e Nəti Etəmin,^j rəhan napən kaifəməh u kaifəməh. Kən kəməlis manikiləhan e kətəut, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit.^k ¹⁴Rəhn-kapə ne noanun tərüən tərüən mə nahwi noan nitəhəi,^{l m} kən nigənəmtin tətasiə təhmen e nəmnamin nigəm.ⁿ ¹⁵Nelkin təhmen e pırons,^o itəm kəmaan e nigəm məmə otaiəh rəkis-in namtəən, məfəl itəm təwir, kən uarisig un, kərəpe məmə in otəwir matipit-ipit. Kən nəwian iahgin iahgin təhmen e nitəhəi sol kit tatem noanahluəluə; ¹⁶In tatos məhau ilat sepın e nelmin matip, kənu naip kit rəha nəluaginən in tasilə e nikalin kərən mil,^p tatisi-pən e nipəgnoan, kən suah un təhag-əhag mitasiə, təhmen e mitgar əpə e nərauiəgən.

¹⁷Nian eməplan suah əh, emeiuiui morin io əh nelkin ikin, təhmen əm məmə emimis.^q Məto in təmea-pa mek io e rəhn matip kən məmə, “Əsəginən. Io u, io eməupən matig, kən io iatol namnun agin. ¹⁸Io u, Etəm Tatəmegəh.^r !Emimis əupən, kən məto əplan-tu, iatəmegəh lilin! Kən io iatos ki rəha Nimişən ne ki rəha Noanpən.^s

---

g 1:8 Nəghatən ətuatip u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul əupən e əlfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, təhmen e A ne Z e Inglis. **h 1:9** Nəptən u Patmos, in aelan kit. **i 1:10** Nian rəha Iəramərə u, in Santei. **j 1:13** Dan 7:13 **k 1:13** Napən əh katən, in napən rəha pris sol agin. Iesu in rəhatat pris sol agin. **l 1:14** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “in tərüən tərüən mə sno.” **m 1:14** Dan 7:9 **n 1:14** Esik 1:28 **o 1:15** Pırons, in iaen kit, kala rəhan təhmen e kol. **p 1:16** Hip 4:12; Jon 12:48 **q 1:17** Dan 8:17; 10:15; Mat 17:6 **r 1:18** Sam 42:2 **s 1:18** “Io iatos ki rəha Nimişən ne ki rəha Noanpən,” nipətın u məmə iatos nəpətən o nahtosigən ne nərhən e ket rəha İmə Netəm Kəmotimıs İkin, kən mol netəmin kəmotimıs ilat kotəmegəh min.

¹⁹“Tol nəhlan, əte rəkis nat naka itəm nəməplan, kən neen natəplan u-roiu, ne natimnat neen min itəm tatuwa. ²⁰Məto ekuhapik e nipəti məhau min ilat sepin itəm nəməplan iatos e nelmək matip, ne nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepin, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit. Məhau min u ilat sepin, nipətin u nagelo min rəha niməfak sepin. Kənu nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepin, kəmol e kol, nipətin un, niməfak min un ilat sepin.

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Efesas

2 ¹“Əte naoa kit tuwin o nagelo^t rəha niməfak e taon Efesas, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos məhau sepin e nelmin matip^u kən mətəliwək ilugin e nat katəhtu-pər lait min lan,^v u itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən ilat sepin.

²Io ekitun rəhatəmat nolən min. Ekitun wək pik min rəhatəmat, kən mitun min məmə nəkotətul-iəkis. Ekitun məmə itəmat nakotahtosig-in netəm rat. Nəmotakil netəm min un itəm ilat kotəmə ilat aposol min, məto sənəmə ilat pahrien. Kən itəmat nəmotəplan rəkis məmə ilat ieiua min. ³Ekitun min məmə itəmat nakotos nətəligən əfəməh. Nəratən təmilsə pap itəmat, məto noatətul-iəkis o nərgək, məsotərou-inən.

⁴Məto iatehm nipəgnəmtin kit əh-ikin nəmotol, təsahmenən e niganəmtək. Nəmotapəs nolkeikeən^w aupən rəhatəmat. ⁵Nikitəmat tuəhtu nolkeikeən itəm nəmoatatig lan aupən. Otəuhlin itəmat, kən motol natimnat min u nəmoatol aupən. Okəmə nəsotolən, kən ekuwa, mīləs-irəkis rəhatəmat nat katəhtu-pər lait lan e nəmeen. ⁶Məto nat kitiəh əm əh-ikin, noatol in təwir. Itəmat nakotətəhau nolən rat min rəha netəmim rəha Nikolas,^x tahmen əm lak, iatol mihin.

⁷Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min. Etəm otol win e nəluaginən u, io iategəhan-in məmə in otun noa nig rəha nəmegəhən itəm tatəwiə e nasumən rəha Uhgın.”^y

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Simana

⁸Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Simana, mən-ipən məmə,

---

t 2:1 Nian suah u tatən “nagelo,” okəm-naka tatəghat-in pasta rəha niməfak. **u 2:1** Nol Əpən 1:16 **v 2:1** Nol Əpən 1:12-13 **w 2:4** Jon 13:35; Jer 2:2-5 **x 2:6** Netəm rəha Nikolas min un, kitat kəsotitun wirən natimnat tətət elat o rəhalat etəm-iasol. İlat netəmim neen rəha niməfak, məto ilat koatən məmə kitun nəfakən kəm narmi nat min, kənu kitun nit əpnəpinən itəm. İlat koatən məmə nolən min əh, təsərgəkinən narmitəm. **y 2:7** Jen 2:9; 3:22-24; Rom 5:12,18; 6:23; Nol Əpən 22:2

Nəghatən u rəhan, etəm təmaupən matig, kən in otol namnun agin.^z
In təmimis kən məmēgəh min,^a kən in tatən məmē,

⁹Netəm Simana, ekitun rəhatəmat nahməən. Ekitun məmē itəmat ian-rat min, mətō sənəmē itəmat ian-rat min pahrien. !Itəmat, rəhatəmat nautə tēpət agin! Ekitun mə ieiua min neen itəm koatən nəghatən moatalik itəmat lan, moatən mə ilat netəm Isrel, mətō kəp.^b Rəhalat nimə rəha nuəfiminən in nuəfiminən rəha Setan əm.^c ¹⁰Sotəginən nahməən min itəm otəsuwəhən koatuwa etəmat. Iatən-ipinə kəm itəmat, məmē Setan otəpanəmki-pən itəmat neen e kalapus məmē Uhgīn otekasgəwin nahatətəən rəhatəmat, kən itəmat onəkotatig e nahməən o nian ilat ten.^d Otətul əskasik, nat əpnapin okəmē itəmat neen okotimis, kən io oekos-ipinə rəham nətouən, təhmen-pən əm məmē katəfauin-pən nat kit e rəhn-kapə etəm təmol win e niauən, kən rəham nətouən in nəmegəhən lili.

¹¹Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlgin-wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgīn tatən-ipən kəm niməfak min. Etəm otol win e nəluaginən u, nimisən otəsuwinən e noanəmnamin nigəm asol.”^e

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Pekamam

¹²Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmē, “Ɖte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Pekamam, mən-ipən məmē,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos naip rəha nəluaginən kit itəm tasilə e nəwtain kərən mil.^f

¹³Ekitun ikin nəkotatig ikin. Ikin əh, Setan tatəpələh, matərəməərə ikin. Mətō itəmat noatətul-iəkis ron io. Nəməsotəuhlinən rəhatəmat nahatətəən lak. Imatəmat, Setan tətətatig ikin, kən kəmoəhamnu rəhak etəmim Antipas, itəm təmətul əskasik o nən-iarəpən io. Nat əpnapin məmē nian əh təmiəkis pap otəmat, mətō itəmat nəmotahatətə əskasik lak.

¹⁴Mətō in əm un, iatehm nīpəgnəmtin min neen itəm itəmat noatol itəm təsətəuatipən e niganəmtək. Itəmat neen u ikin-un, noatəgətun netəmim u ikin-un məmē okotos nəgətunən rəha Palam. Palam u, in təmol suatip kəm Kig Palak məmē in otos-ipən-os-ipən kəm netəm Isrel, kən pəs ilat kotol nolən rat, moatun nagwənən itəm kəmol sakrifais lan tatuwin kəm narmi nat itəm kəmasgəwin e nig, kən moatit əpnapin

---

z 2:8 Nəghatən Kris ətuatip tatən məmē, “tol namnun agin,” nīpətin u, tətətatig nian rafin.
a 2:8 Nol Ɖpən 1:17-18 **b 2:9** ?Nəghatən u, “moatən mə ilat netəm Isrel, mətō kəp,” nīpətin naka? In tatəghat-in ətuatip netəm min u noanol rəha Isrel. Mətō nian Iesu tatən məmē ilat sənəmē netəm Isrel pahrien, nīpətin un məmē netəmim pahrien rəha Uhgīn, inun, itəm koatəfak kəm in, mətō sənəmē netəm Isrel u ilat netəmim min ətuatip rəha Uhgīn. (Kal 6:15-16). **c 2:9** Jon 8:33-47 **d 2:10** Nian ten nīpətin un, məmē nian rəha nahməən otəkəike mol namnun. **e 2:11** Nol Ɖpən 20:11-15; 21:8 **f 2:12** Nol Ɖpən 1:16

ilat min.^g ¹⁵Kən e nolən kitiəh əm ilat netəm Isrel min əh, itəmat neen u ikin nəkoatətəu-pən nəghatən rəha netəmim rəha Nikolas.^h ¹⁶!Tol nəhlan, onəkotəkəike motəuhlin wəhai əm nətəligən rəhatəmat o nolən rat min rəhatəmat! Okəmə nəsolən, otəsuwəhən oekimmə otəmat, kən iakoh netəm min un, kən mətə ilat e naip rəha nəluaginən itəm tatisi-pən e nipəgnoak.

¹⁷Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min. Etəmim itəm tatol win e nəluaginən, io oekos-ipən nagwənən anion u mana' kəm in. Oekos-ipən min kəpiel ruən kit kəm in, itəm kəmətə-pən nərgin wi lan, kən in pisin əm un, itəm otos, titun nərgin.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Tuatira

¹⁸Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Tuatira, mən-ipən məmə,

Nəghatən u, in nəghatən rəha Nəti Uhgın. Niganəmtin tətasiə tahmen e nəmnamin nigəm, ne nelkin tahmen e piron^s itəm kəmərəpe məmə in otəwir matipit-ipit.^k Tatən məmə,

¹⁹Enitun rəkis nolən min rəhatəmat, netəm Tuatira. Ekitun rəhatəmat nolkeikeən ne nahatətəən, ne nasituən e netəmim, kən ekitun min məmə nətəligən rəhatəmat təfəməh o nətul əskasikən. Ekitun məmə nolən min rəhatəmat noatol roiu, təwir maprəkis-in nolən min rəhatəmat aupən.

²⁰Məto iatehm nipəgnəmtin kit əh-ikin noatol itəm təsətuatipən e niganəmtək. Itəmat noategəhan-in nolən rəha pətan əh itəm tahmen e pətan aupən u, Jesepel.^l In tatən məmə in ien kit, məto nəgətunən rəhan tatit rat rəhak min iolwək, matol məmə ilat koatit ənpəpin ilat min, kən moatun nagwənən u itəm katol sakrifais lan kəm narmi nat itəm kəmasgəwin e nig. ²¹Ematəsaħgin pətan əh məmə in otəuhlin rəhan nolən rəha nətou-pən ənpəpinən iərman, məto in tapəs. ²²Tol nəhlan, roiu əh, oekol in tatimis pik e rəhan pet. Kən netəm min u itəm kəmotit ənpəpin ilat min, ilat Jesepel u, okəmə ilat kəsotəuhlinən ilat e nosən nolən rəha pətan əh, oekol ilat min koatəto tərət pik, kən məsou-in ilat e pet u rəha nahməən. ²³Kən ekau kitiəh əm e nenətin min, moh ilat kotimis. Tol nəhlan, kən niməfak min rafin okotitun məmə io əm

g 2:14 Nam 22-24; 25:1-2; 31:16 **h 2:15** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 2:6.

i 2:17 Jon 6:31-33,35,48,51 **j 2:18** Piron^s, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

k 2:18 Dan 10:6; Nol Əpən 1:14-15 **l 2:20** Pətan u, in pətan kit əh Tuatira. Okəmə naka nərgin pahrien u Jesepel, o okəm-naka, kəmən əm mə Jesepel məto-inu in tahmen e Jesepel u aupən, pətan rəha Kig Eħap (1 King 21:25-26). In təmit netəmim e suatip kit məmə okotol sakrifais kəm narmin nat min, kən motətu-pən nolən rəha nit ənpəpinən iərman ne pətan. Okəmə naka in tahmen e Nikolas itəm kəmən e 2:6,15.

un, ekitun nətəligən min rəha netəmim, ne nikilat. Kən io ekos-ipən nətouən rəhatəmat tətəu-pən əm rəhatəmat nolən min itəm nəmoatol.^m

²⁴Məto itəmat u, netəm Tuatira itəm nəməsotosən o nəgətunən rəha Jesepel əh, iatəghat kəm itəmat roiu. Ekitun məmə itəmat nəməsotosən natimnat itəm katən məmə nat agin min rəha Setan itəm tatəhluaig-in məntaan. Esələhəu-pənən nat figəm kit min kəm itəmat, məto iakolkeike məmə nəkotol nat kitiah əm, inun, ²⁵otaskəlim tiəkis əm e nat itəm ninotos rəkis, mətoarus io ekitəlig-pa.

²⁶⁻²⁷Etəm otol win e nəluaginən u, kən tatətul əskasik o nolən nəwiyak, matuwın, matuwın mətoarus nammun, kən io ekos-ipən nəpətən u kəm in, itəm rəhak tata təmos-ipa kəm io, məmə in otəməmə e kantri pisin pisin min. Kən in otos rəhan nəlnal itəm in nəmtətin rəha nərig asol rəhan, kəmol e iaen, kən in otatəhl-atgəhl netəm e nətueintən, təhmen-pən əm məmə iaen itəm təmohapiləs-ohapiləs sospən kəmol e noanisip. ²⁸Kən io ekos-ipən min məhau u, fetukai kəm in.ⁿ

²⁹Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Ughin tatən-ipən kəm niməfak min.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Satis

3 ¹“Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon u Satis, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos narmin rəha Ughin ilat sepin,^o kən matos min məhau sepin.^p Nəghatən u rəhan itəm tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

Ekitun rəhatəmat nolən min. Ekitun məmə katən məmə itəmat noatəmegəh, məto kəpə, itəmat ninotimis rəkis. ²!Otair-ta! Nolən wir min rəhatəmat nəmoatol əupən, otəsuwəhən tikə agin. Məto itəmat nəkotəkəike motalkut məmə onəkotos-ipər min nolən rəhatəmat, motol tuwa məskasik, məto-inu esəplanən əh nolən wir kit itəm nəmotol motuwın motol nammun lan, kən tətəuatip e niganəmti Ughin rəhak. ³Tol nəhlan, nikitəmat tuəh nəghatən itəm nəmotos, kən moatəto əupən. Otol, kən motəuhlin itəmat. Məto okəmə nakotapil əlu-əlu, oekiet-arəp otəmat təhmen e iakləh, kən itəmat okol nəsotitunən məmə nian naka oekimmə otəmat.

⁴Məto itəmat noan məsin əm un ikin Satis, itəm kəməsotolən nəpən rəhalat tamkimik. Ilat kotəuatip, motəhmen o naliwəkən itimat min io e nəpən ruən. ⁵Etəm in otol win e nəluaginən, in otuwın nulan e nəpən ruən. Kən okol esafəl rəkisən nərgin e naoa rəha nəmegəhən, kən io

ekən-iarəp nərgin e niġanəm̄ti rəhak Tata ne rəhan nagelo min, məm̄ə in rəhak ətuatip etəmim.^q

⁶Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlġ-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhḡin tatən-ipən kəm niməfak min.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Filatelfia

⁷“Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Filatelfia, mən-ipən məm̄ə,

Nəghatən u rəhan, Etəm Tasim, kən in Nipahrienən. Kən in tatos ki rəha Tefit u aupən.^r Okəm̄ə in terəh e toa kit, kən okol suah kit təsah̄tosig-inən. Kən okəm̄ə in tahtosig e toa kit, kən okol suah kit təsərəhən lan.^s Nəghatən u rəhan itəm in tatən-ipinə kəm itəmat məm̄ə,

⁸Ekitun rəhatəmat nolən min, netəm Filatelfia. Ekitun məm̄ə rəhatəmat nəsanənən in noan məsin əm, məto itəmat nəmoatol nəwiak məsotapəsən, kən məsotəh̄luaig-inən məm̄ə rəhak u itəmat. Otəplan-tu. Emerəh e toa otəmat. Okol suah kit təsah̄tosig-inən. ⁹Otəplan-tu. Netəm min un e Nuəfiminən rəha Setan, ilat koatən məm̄ə ilat netəm Isrel, məto kəpə. Ilat ieiua min.^t Otəplan-tu. Oekol ilat kotuwa motisin nulilat e nelkitəmat o nisaiiən, kən okotən məm̄ə nipahrienən io ekolkeike itəmat.^u ¹⁰Emən-ipinə kəm itəmat məm̄ə itəmat onəkotos nətəlġən əfəm̄əh o nətul əskasikən, tahmen əm lak, kən itəmat nəmoatol rəhak nəghatən.^v O nat u, io oekatipal wir^w otəmat e nian itəm nərətən otəsuwəhən tuwa e nətueintən min rafin,^x məm̄ə otekasgəwin-tu nahatətəən rəha netəm rəha nətueintən.

¹¹Otəsuwəhən ekuwa. Otaskəl̄im-iəkis natimnat min itəm itəmat ninotos rəkis, məm̄ə suah kit otəsosən rəham nətouən^y itəm ninol win rəkis lan. ¹²Etəm otol win e nəluaginən, kən io oekol in tahmen e niġ asol kit itəm tətəruəsan Nimə Rəha Uhḡin rəhak. Kən in okol təsietən e Nimə əh nian kit. Kən io, oekəte-pən nərgi Uhḡin rəhak lan, ne nərgi

---

q 3:5 Mat 10:32; Luk 12:8; Mak 8:38; Luk 9:26; 1 Jon 2:23 **r 3:7** “Ki rəha Tefit” u, tatəpsen-pən nepətən itəm otos e Jerusalem wi. In un, in tatos nepətən məm̄ə oterəh kən mahtosig-in suah kit itəm tatuwin imə; Nol Ɖpən 1:18. **s 3:7** Aes 22:22 **t 3:9** Nəghatən u “koatən məm̄ə ilat netəm Isrel, məto kəpə,” in tatəghat-in ətuatip netəm min u noanol rəha Isrel min. Məto nian Iesu tatən məm̄ə ilat sənəm̄ə netəm Isrel pahrien, nipətin un məm̄ə netəmim pahrienən rəha Uhḡin, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəm̄ə netəm Isrel u ilat netəmim min ətuatip rəha Uhḡin (Kal 6:15-16). **u 3:9** Jon 8:44; Nol Ɖpən 2:9 **v 3:10** Hip 12:1-3 **w 3:10** “Oekatipal,” nipətin u, məm̄ə, “Oekehr wir etəmat,” inu “protektem yufala,” e Bislama. **x 3:10** Jon 17:15 **y 3:11** “Nətouən” əh, tatəghat-in, in hat kit kəm̄ol e nimali niġ, o narmi nimali niġ kəm̄ol e kol, kən katəfauin-pən e rəhn-kapə etəm təm̄ol win e naiuən. Kən hat itəm Kristo otəfauin-pən e rəhn-kapə etəmim o rəhan nətul-iəkisən, in otəkəike matehm wir o netəm min un itəm kotolkeike məm̄ə okotos-irəkis olat. Inu, in nuwəhən nimaa nəghatən məm̄ə ilat okəsotapəsən nətul əskasikən məm̄ə ilat okəsotəmik-arəpən-inən nətouən rəhalat, inun, nəmegəhən lilin ilat Kristo.

taon rəha Uhgín rəhak lan. Taon u, in Jerusalem wi, itəm Uhgín rəhak otahl-ipa, otisi-pər e nego e neai, meiuaiu-pa. Kən io oekəte-pən min nərgək wi e suah u.

¹³Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlīg-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgín tatən-ipən kəm niməfak min.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Laotisia

¹⁴“Ɖte naoa kit tuwin o nageło rəha niməfak e taon Laotisia, mən-ipən məmə,

!Nəghatən u rəhan, etəm katən məmə in Nipahrienən! In un, in etəm kitun nagileən lan məmə tatətul-arəp o nən-iarəpən nipahrienən əm, kən in nəukətín^z natimnat rafin itəm Uhgín təmol.^a Nəghatən u rəhan, itəm in tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

¹⁵Ekitun rəhatəmat nolən min, netəm Laotisia. Ekitun məmə nəmegəhən rəhatəmat tahmen e nəhau itəm tarion əm. Təwir məmə onəkotətul əm e kitiah, onəkotətəp o onəkotəgəpan. ¹⁶Itəmat nəkoatətul əm ilugin, nakotarion əm—nəsotəgəpanən məsotətəpən—tol nəhlan, oiakagəh rəkis-in itəmat roiu, ¹⁷məto-inun itəmat nakotən məmə, ‘Rəhatimat nautə tepət, ioatos mənī asol, rəhatimat nəmegəhən təwir, natimnat rafin tatig, kən nat kit təsikəən otimat.’ Məto itəmat nəkotəruru məmə itəmat ninotatig rəkis e nərətən, itəmat nəkotal nasəkitunən, rəhatəmat nautə tikə agin, niganəmtitəmat təpis, kən nakotaiu piəpiə əm. ¹⁸O nat u, iatən-ipinə ətuatip kəm itəmat, təwir məmə onəkotos-nəmtin iaen u kol tatipit-ipit ron io, itəm kəmuwaan e nigəm tus rəkis namtəən lan,^b kən pəs itəmat, rəhatəmat nautə otepət. Kən onəkotos-nəmtin min napən ruən o nuwinən lan, məmə onəkotalpin nipətitəmat un, itəm tol naulisən. Kən moatos-nəmtin min mərisin ron io, motol-pən e niganəmtitəmat, məmə niganəmtitəmat otalien, nəkotəplan wir nat.

¹⁹Netəm min un rafin itəm iakolkeike pik ilat, io iatəghat əskasik kəm ilat matəg-ətuatip-in ilat. Tol nəhlan, təwir məmə nikitəmat otimis-pa lak, kən motəuhlin-pa e nolən rat min rəhatəmat. ²⁰!Otətəlīg-tu! Io iatətul e nafiluə, matətəht toa o nuwamən imə. Okəmə suah kit tətə nəwiak kən terəh e toa, kən ekuwin imə kən magwən itimlau min.

²¹Io emol win e nəluaginən kən matəpələh-pər itimlau rəhak Tata e rəhan jea, matuərəmərə. Kən e nolən kitiah əm, etəm otol win e nəluaginən, io ekegəhan-in məmə otəpələh itimlau min e rəhak jea, matuərəmərə itimlau min io.

z 3:14 “Nəukəti natimnat rafin itəm Uhgín təmol,” nipətín kəu e nəghatən Kris. Iesu in Nəukətín, nipətín un, in təmol natimnat rafin; kən in min in Iərəməərə e natimnat rafin.

a 3:14 Jon 1:1-3; Kol 1:16; Nol Ɖpən 1:17   **b 3:18** Job 23:10; Mal 3:2-3; 1 Pita 1:6-9

²²Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min.”

Nəfakən e nego e neai

4 ¹!Uarisig e natimnat min u, emətag-pən əpəh, kən məplan toa kit təmerəh-pən əpəh e neai! Kən nəwian kitəh əm itəm eməto aypən, inun itəm in iahgin iahgin tahmen əm e təwi, tinatəghat min kəm io, kən tatən-ipa məmə, “Ər-tu muwa ikin-u, ekəgətun ik e natimnat min un, itəm okəpanol.” ²E nian kitəh əm, nəsanənən rəha Narmin Rəha Uhgın təmol kəm io, kən ekasipən əpəh aypən-in io matəplan kig, tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməə e nego e neai. ^c ³Kən etəm tatəpələh ikin əh, eməplan in təwir matəlip, matipit-ipit, tahmen e kəpiel wir kəiu nərgilau un tiaspa ne kanilian. Kən mirai-mirai kit təmuwin mitəlau e jea rəhan, kən mirai mirai əh tətasiə təhag-əhag tahmen e kəpiel wir kit u, emiral. ^d ⁴Kən mitəlau-itəlau e jea asol rəha kig əh, jea neen min ilat tuente-fo, koatətul, kən netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koatəpələh-pər elat. Kəmotuwin e natimnat ruən, kən motəfauin hat min rəha nisaiiən, itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit. ⁵Kən ikin əh, jea rəha kig tətətig ikin, tatipit, kən kaluəluə titatipərəh matiet ikin. Aypən e jea rəha kig, noanisə ilat sepın koatuəp. Inəh, narmin rəha Uhgın ilat sepın. ^e ⁶Kən ikin əh aypən e jea rəha kig, nat kit min əh-ikin tahmen e nitəhəi, məto tahmen e kilas, itəm tatəlip, matipit-ipit.

Plugin ikin əh, kən titəlau e jea rəha kig u, nat neen əh-ikin, ilat kuwit, itəm koatəmegəh, koatətul. Kən niganəmtilat tepət tepət, tatəper-ipən əpnəpın əm e nərpilat ne məntaalat ne. ⁷In aypən, tahmen e laion, kən nampa tu lan, tahmen e kau iəwiər, kən nampa tri lan, rəhn-kapə tahmen e etənim, kən nampa fo lan, tahmen e malikim itəm tatiwig. ⁸Nat min əh itəm koatəmegəh, ilat kuwit, məto niməlməlılat ilat sikis, kən niganəmtilat tirəfin əpnəpın əm ilat, muwin əpəh e nəwtain niməlməlılat ləhau ikin ne. Nian rafin ilat kotan napuən lapın ne lenian, məsotamegən, koatan məmə:

“!İərəməə Uhgın Nahgin Tepət Pık Agın
in tasim, tasim, tasim pık agın,
itəm in tətətig roiu,
təmətatig lilin,
otəpanətətig lilin!”^f

⁹Kən nat min əh itəm koatəmegəh, koatən nipəhrienən e nəpətən rəha Uhgın, kən moatos-ipən nisaiiən kəm in, kən moatən tagkiu kəm kig

c 4:2 Esik 1:26-28   **d** 4:3 Tiaspa okəm-naka in kəpiel amiamitə, kən kanilian okəm-naka in kəpiel asiə. Emiral min un, kəpiel amiamitə min. Kitat kotəguru ətuatip kala rəhalat itəm in tatən, məto nat naka itəm Jon təməplan, inun, kala wir min, kotəwir, moatipit-ipit. **e** 4:5 Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4.   **f** 4:8 Eks 3:14

itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmə, mətatig lilin, namnun tikə.
¹⁰Kən nian nat min əh itəm koatəmegəh koatol nəhlan, kən netəm-iasol
 itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koteiuaiu moatisin nulilat kəm in,
 itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmə, kən moatəfak kəm in itəm
 tətətig lilin, namnun tikə. Ilat kotisin nulilat kəm in, kən nipiñəgilat taru
 nisip, kən ilat koatəpəg rəkis rəhalat hat min rəha nisaiiən, kən moatəlin
 aupa-in rəhan jea, kən moatən məmə,

¹¹ “Rəhatimat lərəmə Uhgin,

Ik nakətuatip, mahmen agin məmə onakos nənwiwiən rafin,
 ne nisaiiən rafin,
 ne nəsanənən rafin,
 məto-inun ik nəmol natimnat rafin.
 Ik nəmol ilat məto-inu ik nəmolkeike məmə ilat okotətig.
 Kən məto-inu ik nəmolkeike nəhlan, ilat kotətig əh.”

Nəti sipsip təmurəpik naoa itəm kəmaiu-aiu

5 ¹Kən əmun, eməplan kig tatəpələh-pər e rəhan jea, kən matos naoa
 kit e nelmin matip itəm kəmaiu-aiu, kən naoa un kəməte-pən nat e
 nikalin kərən mil, kən kəmaiu-aiu kuwaan ətain mau sepən məmə otaskəlim
 tiəkis. ²Kən eməplan nagelo əsanən kit tətəgət əfəməh matən-iarəp məmə,
 “?Pah u in təhmen mətuatip məmə oteatip rəkis nat itəm kəmuwaan ətain
 e naoa u, kən murəpik?” ³Məto etənim kit tikə ilis e nego e neai, o ləhau
 e nətueintən, o niki nimeptən, kit okol təsətuatipən o nurəpikən naoa u,
 mafin. ⁴Kən emətəsək mətəsək, məto-inun kəsəplanən etənim kit itəm
 təhmen mətuatip o nurəpikən naoa u, mafin. ⁵Kən etəm-iasol min u kit itəm
 təməwiətən, tən-ipa kəm io məmə, “!Səsəkən! Mitəg-pən-tu məplan, Laion
 rəha Noanol rəha Juta,^g in nəukəti Tefit,^h in tinol win rəkis e nəluaginən
 rəhan. Tol nəhlan, in tətuatip agin-əh o nurəpikən naoa əh, kən meatip rəkis
 nat əh ilat sepən itəm kəmuwaan ətain lan.”

⁶Kən əmun ekəplan Nəti Sipsip, tətətul əpəh ilugin e jea rəha kig ne
 nat kuwit itəm koatəmegəh ne netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən. Nəti
 Sipsip u, nəkəplan məmə kəmoəhamnu rəkis. Kən rəhniəpat ilat sepən,ⁱ
 kən niəganəmtin ilat sepən min, ilat un, koatətul o narmin rəha Uhgin
 ilat sepən itəm təməhl-iarəp ilat kotuwin e nətueintən. ⁷Nəti Sipsip əh,
 təmuwin meə-pən mos-irəkis naoa u e rəhn matip kig itəm tatəpələh-
 pər e rəhan jea. ⁸Kən nian in tinaskəlim naoa un, kən nat min un itəm
 koatəmegəh ilat kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən ilat tuente-
 fo, ilat kotisin nulilat o Nəti Sipsip, moteiuaiu, nipiñəgilat taru nisip. Ilat
 rafin koatos hap^j min ne pesin min itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit,

g 5:5 Jen 49:9-10   **h 5:5** Aes 11:1   **i 5:6** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4   **j 5:8** “Hap,” in
 nat kit katoh tətən napuən, təhmen e kitar.

tərioah e nat pien-pien min itəm nəmiəwɪn təwir. Kən nat pien-pien u, in tahmen e nəfakən min rəha netəmim rəha Uhgɪn.^k

⁹Kən nat min un itəm koatəmegəh ilat kuwit ne netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, kəmotan napuən wi kit məmə,

“Ik nakətuatip, mahmen agin o nɪləsən naoa u,
kən meatip rəkis nat min itəm kəmuwaan ətain lan,
məto-inun kəmoħamnu ik,
kən nəmos-nəmtin netəmim e nitam
məmə ilat rəha Uhgɪn.

Kən ilat kəmotisi-pən e noanol min rafin,
ne nəghatən min rafin,
ne kantri min rafin,
ne netəm nuwigilat tol pisin pisin min,

¹⁰kən nəmol ilat kotatig əhgin rəham nərəmərəən,
kən ilat rəham pris min,
koatol wək rəha Uhgɪn rəhatimat.
Ilat okotərəməərə e nətueintən.”

¹¹Kən ekətag-pən min məplan, kən məto min nəwia nagelo min tərət, tərət, okul kəruru rafinən. Kəmotətul, motitəlau e jea rəha kig, ne nat min u itəm koatəmegəh, ne netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən. ¹²Kən ilat kotan əfəməh napuən məmə:

“!Nəti Sipsip itəm kəmoħamnu,
in tətuatip mahmen agin məmə kotənwiwi in,
məto-inu tatos rafin nəsanənən,
ne nautə, ne nenatigən,
ne nahgin, ne nəpətən əhag-əhag!
!Təwir agin-əh məmə koatisiai-in!”

¹³Kən eməto min natimnat rafin itəm Uhgɪn təmol e nego e neai, ne nətueintən, ne Imə Netəm Kəmotimɪs Ikin, ne e niki nitəhəi, ne natimnat min rafin itəm kotatig elat, ilat rafin koatən məmə:

“Pəs nənwiwɪən ne nisiaiən tatuwin o kig itəm tatəpələh-pər e rəhan
jea ne Nəti Sipsip,
məto-inu in tatos nəpətən əhag-əhag ne nərəmərəən.
!Pəs nənwiwɪən ne nisiaiən tuwin olau,
kən tatuwin, matuwin, matuwin, namnun tikə!”

¹⁴Kən nat min un ilat kuwit itəm koatəmegəh, kotəmə, “!Əwəh!” kən netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən kotisin nulilat ron, moteiuaiu, nipinəgilat taru nisip, moatəfak kəm in.

Nəti Sipsip təmatgəhl nat itəm kəmuwaan ətain naoa itəm kəmaiu-aiu lan

6 ¹Kən ekatəlkəlik o Nəti Sipsip nian in təmatgəhl rəkis nat kit itəm kəmuwaan ətain e naoa kəmaiu-aiu. Kən əmun, nat koatəmegəh u kit ilat kuwit tagət əfəməh e nəwian kit tahmen e kaluəluə, məmə, “!Wa-tu!” ²Ekətag-pər məplan hos kəruən kit. Etəm tətəsuə-pər lan tatiləs nifagə, kən kəməfauin-pən hat rəha nisialiən kəm in, tahmen e hat rəha etəm tīnol win rəkis e nəluaginən. In təmaiu matuwīn tahmen e etəm təmol win e nəluaginən, kən matuwīn min məmə otol min win.

³Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tu lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən eməto nat tatəmegəh itəm tatol nampa tu lan təmə, “!Wa-tu!” ⁴Kən hos pisin kit min itəm tasiə, təmaiu muwa. Etəm titəsuə lan, kəmos-ipən nisa asol kit rəha nəluaginən kəm in. Kən Uhgīn təmegəhan-in-pən nepətən məmə otos-irəkis nəməlinuən itəm tətətig e nətueintən, məmə netəmim koatəluagin əm moatohamnu-ohamnu ilat min ikin min rafin.

⁵Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tri lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa tri lan, təmə, “!Wa-tu!” Kən ekətag-pər məplan hos kapin kit. Etəm titəsuə lan tatitol sikel^l kit. ⁶Kənu eməto nəwian kit tətisi-pən ilugin e nat koatəmegəh min ilat kuwit, matən məmə, “Uwīn, kəmegəhan-in ik məmə nəkitun nosən nəumis e nitən min, kən ilat okotəkəike motəra kin məni asol o nosən nagwənən noan məsin əm. Məto onəsərəkīnən nəukəti nig olif min itəm katol oel e noan, kən nəsərəkīnən nəukəti nol u krep itəm katol wain lan.”

⁷Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa fo lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa fo lan, tatən məmə, “!Wa-tu!” ⁸!Kən ekətag-pər məplan hos kəmtap kit! Etəm titəsuə lan, nərgin u Nīmisən, ilau etəmim kit, nərgin u, Noanpən, tatuarisig-in mətian. Kəmios nepətən məmə okohamnu netəmim e naip ne nəumis ne nīmisən ne nat megəh iarupin min. Kəmios nepətən nəhlan, tahmen-in nəwtain nətueintən kitihə, məpəs əm nəwtain kisil.

⁹Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol faif itəm kəmuwaan ətain naoa lan, ekətag-pən əpəh e nəwtain olta,^m ləhau ikin, məplan netəm kəmo hamnu ilat məto-inu ilat kəmotətul əskasik o nən-iarəpən nəghatən rəha Uhgīn. ¹⁰Ilət kotaun əfəməh moatən-ipən kəm Uhgīn məmə, “Ik nakəməmə e natimnat rafin, ik nakasim, kən ik nīpahrienən. ?O nəghan ne kən ik onakələhəu nəghatən məmə netəm rəha nətueintən

---

1 6:5 E nian rəha nəumis, kən netəmim kotakil natimnat o noorən nagwənən. **m 6:9** Olta u, in tepil kit tatətul əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn, kən katol sakrifais min ikin. Kən netəm min u, okəm-naka ilat kotahmen ətuatip e sakrifais kit itəm tatuwin o Uhgīn.

kəmotol tərət, kən mol nalpınən kəm ilat o nat itəm kəmotol etimat?
?Onagəhən nakalpin nitai nitatimat e netəm min əh?"

¹¹ Kəmotən nəhlan, kən kəmos-ipən napən ruən kəm ilat rafin. Məto kəmən-ipən kəm ilat məmə okotameg min noan məsin əm mətoarus nampa ariəpiə rəha pialat min ne winilat min, otuwa pitən mahmen. Pialat min ne winilat min u, netəmim min rəha İesu, itəm okəpanohamnu ilat o rəhalat nahatətəən. ¹² Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sikis itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən əmun, namig asol kit təməloal. Mitgar təmapinəp aɡin, kən məwig təmasiə aɡin tahmen e nita.ⁿ ¹³ Kən məhau min əpəh ilis e neai kəmotisas-pən e nətueintən, tahmen e noa nig u fik, itəm nımətag asol təmatigtig e noan pikəh tisas. ¹⁴ Kən neai təmikə tahmen e nimitiwin kəmaiu-aiu kiləs kəɡim.^o Kən nitot min ne nəptən min kəmotəɡim e nəmelat min.

¹⁵ Kən kig min rəha nətueintən ne iərəmərə min, netəm-iasol min rəha mopael min, netəm rəhalat nautə tərət, ne netəm koatos nəpətən, ne slef min rafin, ne netəm sənəmə slef min, ilat rafin kəmotəhluaig e nıpəɡ kəpiel asol min, ne nikali kəpiel min əpəh e nikalkal nitot asol min.^p

¹⁶ Kən ilat kəmotasək əfəməh-pən o nitot min ne kəpiel asol min məmə, "Otisas, motoh ətain itimat, motəhluaig-in itimat o niɡanəmti kig u itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, ne o neməha rəha Nəti Sipsip,^q ¹⁷ məto-inun nian asol kəɡin əh rəha neməha rəhalau tınuwa. ?Kən pah un in titun nətulən?"^r

Wan-hanrit-foti-fo-taosən kəmol mak elat mə rəha Uhgın

7 ¹ Kən əmun ekəplan nagelo kuwit koatətul-pən e kona min ilat kuwit e nətueintən. Kəmotəmkətain rafin nımətag kuwit e kona kuwit rəha nətueintən, məmə nımətag otikə e nətueintən, ne nitəhəi, ne nig min.^s ² Kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nərəkinən nəptən ne nitəhəi. Kən ekətag-pən məplan nagelo kit min tətisi-pah, tətıləs nat kit itəm Uhgın u, itəm tətəmegəh, otos o nolən mak rəhan lan. Kən in tətəgət əfəməh-pən kəm nagelo min u kuwit, məmə, ³ "Otəpəs pitən! Sotəhlmanən nımətag məmə otəsərəkinən nıməptən ne nitəhəi ne nig min, pəs ekotol-pən pitən mak rəha Uhgın rəhatat e nıpınəgi iolwək min rəhan."^t

⁴ Kən eməto nampa rəha netəm kəmos mak u rəha Uhgın. Netəmim wan-hanrit-foti-fo-taosən kəmotiet rəkis e noanol min rəha İsel, ilat kəmos mak əh.

⁵ E noanol rəha Juta, netəmim ilat tuelef-taosən.

---

n 6:12 Joel 2:31; Wək 2:20 o 6:14 Aes 34:4 p 6:15 Aes 2:10,19-22 q 6:16 Hos 10:8
r 6:17 Joel 2:11; Mal 3:2 s 7:1 Nımətag kuwit əh, in nımətag rəha nərəkinən tahmen əm e in əh e Dan 7:2 ne Jer 49:36-38. t 7:3 2 Kor 1:22; Efes 1:13

- E noanol rəha Rupen, netəmim ilat tuelef-taosen.
 E noanol rəha Kat, netəmim ilat tuelef-taosen.
 E noanol rəha Aser, netəmim ilat tuelef-taosen.
 6 E noanol rəha Naptali, netəmim ilat tuelef-taosen
 E noanol rəha Manase, netəmim ilat tuelef-taosen.
 7 E noanol rəha Simeon, netəmim ilat tuelef-taosen.
 E noanol rəha Lifae, netəmim ilat tuelef-taosen.
 E noanol rəha Isakar, netəmim ilat tuelef-taosen.
 8 E noanol rəha Sepulun, netəmim ilat tuelef-taosen.
 E noanol rəha Josep, netəmim ilat tuelef-taosen.
 Kən e noanol rəha Benjamin, netəmim ilat tuelef-taosen kəmotos mak əh.

Nımanın netəmim itəm kəmotuwın e napən ruən

⁹Uarisig e natimnat min u, emətag-pən əpəh aypən-in io, məplan nımanın netəmim tərət tərət, okol kəruru nafinən.^u İlat koatısı-pən e kantri min rafın, ne noanol min rafın, ne nəghatən min rafın, kən nuwigilat tol pisin pisin min. İlat koatətul aypən e jea rəha kig, ne Nəti Sipsip. İlat koatuwin e napən ruən min, kən moatos nelmi nəmil e nelmilat. ¹⁰Kən moatagət əfəməh moatən məmə

“Uhgın rəhatat itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmə, ilau Nəti Sipsip, ilau əh kəmioal suatip o nosmegəhən kitat.”

¹¹Nagelo min rafın ilat kotətul motitəlau e jea rəha kig, kən mitəlau min e netəm-iasol min itəm kəmotos nəwiətən, ne nat koatəmegəh min u, ilat kuwit. İlat moatısın-pən nulilat aypən e jea rəha kig, moteiuaiu, nıpinəgilat taru nisip, kən moatəfak kəm Uhgın, ¹²moatən məmə:

“!Əwəh! !Nıpahrienən! Rəhatat Uhgın təwir pik, matəhag-əhag wir.

!In tenatig tenatig, təsanən, nahgın tərət!

!Pəs kotənwiwi in, motısiai-in, kən motən tagkiu kəm in matuwın matuwın nammun tikə! !Əwəh!”

¹³Kən əmun, netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən min u kit tətəpəh ron io məmə, “?Pah min əh koatuwin e natimnat ruən? ?Kən ilat kəmotısı-pən hiə?”

¹⁴Kən ekuhalpın məmə, “Etəm-iasol. İk əm nəkitun.”

Kən in təmə, “Netəm min əh, ilat un kəmotiet rəkis e nahməən asol; ilat kınəmotaiquas e rəhalat napən kən motol tərüən e nıta Nəti Sipsip. ¹⁵Kən tol nəhlan,

“ilat kotətul aypən e nıganəmti Uhgın, itəm tatəpələh matərəmə, kən moatəfak kəm in e nərauiəgən ne lapın e Rəhan Nımə; kən kig u itəm tatəpələh-pər e jea,

in otahgil kəm ilat min nian rafin.
¹⁶ İlat, okol nəumis tibus minən ilat,
 kən okol kəsotoaoa minən.
 Kən nərauiə təsəhg minən ilat,
 nape-apeən asol rəha mitgar otəsəhg minən ilat,
¹⁷ məto-inun, Nəti Sipsip itəm tatəpələh ilugin e jea rəha kig,
 in otatehm ilat tahmen e etəmim rəha nehmən sipsip.
 In otit ilat, matuwın o nəmti nəhau megəh,^v
 kən Uhgın otafəl rafin nahui nəmtilat.”

Pesin rəha nat pien-pien

8 ¹Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sepın itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən nagətən təmikə əpəh e nego e neai o nian əkuəkir kit, tahmen e hafaoa.^w

²Kən əmun eməplan nagelo sepın u kotətul əpən e niganəmti Uhgın, kən ilat rafin koatos təwi.^x

³Kən nagelo kit min, in tatitəl pesin kit itəm kəmol e iəen u kol tatipit-
 ipit, kəməmki-pən nat pien-pien lan. Təmitəl muwa mətul əpən e olta.
 Kəmos-ipən nat pien-pien tepət^v kəm in, məmə otos-ipən təlmin nəfakən
 min rəha netəmim rəha Uhgın, kən mos-ipən ilau kəm Uhgın, muwaan
 əpəh e olta kəmol e iəen u kol tatipit-ipit, itəm tatətul əpən e jea rəha
 kig. ⁴Nəhaniəm rəha nat pien-pien min, ne nəfakən min rəha netəmim
 rəha Uhgın, itəm nagelo tətəmik e nelmin, kəmotər motuwın o Uhgın.

⁵Kən əmun nagelo təmitəl nat pien-pien u e pesin, kən məmki-pən nigəm
 lan, itəm tatuəp e olta, kən məhtəg-iarəpən e nətueintən. Kən əmun,
 kaluəluə təmatiperəh, kənu təmipit, kən nərkərikən, kən namig təməloal.^z

Təwi min

⁶Kən nagelo sepın itəm koatos təwi min, kəmotətul matip o nahlən
 təwi.

⁷Kən nagelo itəm tətaupən, təməhl rəhan təwi. Kən əmun, ais ne nigəm
 itəm kəmol piləh-piləh iləhal nita, kəmətəg-pən iləhal e nətueintən.
 Təmuəp mus nəwtain nəptən kitiəh, məpəs əm nəwtain kəiu, kənu
 təmuəp mus nig min nəwtain kitiəh, məpəs əm nəwtain kəiu, kən təmuəp
 mus ma-kiras mitə kəmotuəp rafin.

⁸Kən nagelo itəm tatol nampa tu lan in təməhl rəhan təwi, kən nat kit
 tahmen e nitot asol, itəm tatuəp, kəmərakin-pən əpəh itəhəi. Kən nəwtain

v 7:17 Sam 23:2; Aes 49:9-10; Jon 4:10; 7:37-38; Nol Əpən 22:1,17 w 8:1 Hab 2:20;

Sef 1:7-8; Sek 2:13 x 8:2 Təwi min əh e Baebol, sənəmə nuwigi nat itəhəi, məto təwi əh
 kəmol e rəhnipət nat kit. y 8:3 Nat pien-pien u in tahmen e nigpis, kən katuwaan məmə
 okəto nəhaniəm e nəmiəwın u itəm tatəpien wir. z 8:5 Eks 19:16-18

nitəhəi kititəh təmol nita, mapəs əm nəwtain kəiu. ⁹Kən təmərəkīn nat megəh min itəm kotatig itəhəi nəwtain kititəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kən mərəkīn min nego min nəwtain kititəh, mapəs əm nəwtain kəiu.

¹⁰Kən nagelo itəm tatol nampa tri lan, təmahl rəhan təwi. Kən məhau asol kit təmiet, matuəp tahmen e noanisə. Təmiet əpəh ilis e neai, meiuaiu misas-pən mus nəwtain nəhau min ne nəmti nəhau min nəwtain kititəh, mapəs əm nəwtain kəiu. ¹¹Məhau u, nərgin u Tarip Tarip. Kən əmun, nəhau min nəwtain kititəh kəmotarip motarip, mapəs əm nəwtain kəiu. Kən netəmim tepət itəm kəmotənim nəhau arip, kəmotimis.

¹²Nagelo itəm tatol nampa fo lan, təmahl rəhan təwi. Kən nat kit təmoh mitgar, ne məwig ne məhau min, mol nəwtain mitgar kititəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp. Kən nəwtain məwig kititəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp, kən nəwtain məhau min kititəh kəmotamis, kən nəwtain kəiu əm kəmotasiə. E nərauiəgən, kən tatərauia e nəwtain kəiu əm, mapəs kititəh. Kən nian lapin, tatəmihl e nəwtain kəiu əm, mapəs kititəh.^a

¹³Kən əmun ematəplan, kən mətə malikim kit tatiwig e napuə, kən mətəsək əfəməh matən məmə, “!Awe! !Awe! !Awe! !Mətə-inun nagelo kisil min əh-ikin okəpanəhlahl min rəhalal təwi roiu, mol nəratən asol okəpanəhaluwa e netəmim rəha nətueintən!”

Nagelo itəm tatol faif lan təmahl təwi

9 ¹Nagelo itəm tatol faif lan, tətahl rəhan təwi, kən eməplan məhau kit itəm tinəmisipər e neai miet-pən e nətueintən. Kəmos-ipən ki kit kəm məhau un, o nerəhən e nipəg asol itəm teiuaiu agin. ²Nian təmərəh e nipəg əh, nəhaniəm təmər, tahmen e nəhaniəm rəha iohe. Mitgar ne napuə kəmuapinəp e nəhaniəm rəha nipəg asol.

³Kənu nat kit tahmen e pitip, ilat tepət agin-əh, kəmotiet rəkis e nəhaniəm əh, moteiuaiu e nəptən, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nusən itəm e nipikilat, kən titəhmə titəhmə.

⁴Kəmən-ipən kəm pitip min məmə kəsotərəkīnən ma-kiras ne nig min, ne natimnat itəm kotəwiə e nətueintən, mətə okotərəkīn əm netəm min un itəm kəsotosən mak rəha Uhgīn e nipinəgilat. ⁵Kən kəmegəhan-in nəsanənən kəm ilat məmə okotus netəmim motol nahməən kəm ilat o məwig faif, mətə kəsotohamnuən ilat. Kən nahməən əh, itəm ilat okotəto tərət lan, taprəkis-in agin nəme nipiki welau itəhəi, nian tatus itəm, kətəhmə.^b ⁶E nian min əh, netəmim okotegəs-in suatip o nimisən, mətə okol kəsotehmən. Okotolkeike məmə okotimis, mətə okol kəsotimisən.

a 8:12 Aes 13:10; Mak 13:24 **b 9:5** Nəghatən Kris ətuatip təməsənən nahməən rəha nipiki welau itəhəi. In təmən nahməən rəha “skopion,” nat kit tahmen e iəmik nərik, mətə rəhan nəme nəluin ne rəhan nahməən tərət maprəkis-in nəme nahməən rəha nipiki welau ne nahməən rəha nəme timar.

⁷Eməplan pitip asol min əh, ilat kotahmen e hos min itəm kəmotətul matip o nəluaginən. Ilat kəmotəfauin nat kit tahmen e hat rəha kig itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən rəhn-kapəlat tahmen e rəha etəmim. ⁸Noanulat kaifəməh tahmen e noanu pətan, kən nəluilat tasilə tahmen e nəlui laion. ⁹Nuwiligilat tol məmə kəmotəlpin manikiləhalat e nat kit rəha nəluaginən, kəmol e iaen, kən nawin niməlməlat tatuwa tahmen e hos tepət koatiuw kat min moatuwin e nəluaginən. ¹⁰Nipikilat tatus itəm kətahmə taprəkis-in agin welau itəhəi. Ilat koatos nəsanənən e nipikilat o nolən nahməən kəm netəmim o məwig faif. ¹¹Ilat, rəhalat kit əh-ikin etəm-iasol, in iərəməğə rəha nıpəğ asol itəm teiuiu agin. E nəğhatən rəha netəm Isrel, katən nərgin mə Apaton, kən e nəğhatən Kris, kətaun-in məmə Apolion, nıpətin u İərəkin.

¹²!Awe! Nəratən əupən tinol namnun, məto awe, awe, nəratən kəiu min əh-ikin okəpanueia.

¹³Kən əmun, nagelo itəm tatol sikis lan təməhl rəhan təwi. Kən eməto nəwian kit təmisi-pən əpəh e niki rəhnıpat olta u,^c ilat kuwit, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən tatətul əupən e nıganəmti Uğin. ¹⁴Kən nəwian əh təmən-ipən kəm nagelo itəm tatol sikis lan u tatiləs təwi, məmə, “İkis nagelo min un ilat kuwit itəm kəməlis ilat kəmki-pən əpəh e nəhau asol İufretes.” ¹⁵Tol nəhlan, təmikis ilat. Nagelo min əh, ilat kuwit, kəməlin ilat kotətul matip u-roiu o aua ətuatıp u, ne nian ətuatıp u, ne məwig ətuatıp u, ne nup ətuatıp u, məmə okotohamnu netəmim rəha nətueintən nəwtain kitiəh, motapəs kəiu. ¹⁶Kən eməto nampa rəha mopael min rəhalat, itəm kotasuə e hos, kən ilat rafin tu-hanrit-milian netəmim.

¹⁷Kən e napilairən rəhak, eməplan hos min əh ne netəm kotasuə elat kotol nulan. Rəhalat iaen itəm tatəfətain manikiləhalat, in tasiə tahmen e nıgəm, mol pilu wir, kənu mauıəh. Rəhn-kapə hos min u, kotahmen e rəhn-kapə laion min, kən nıgəm ne nəpienən rat^d ne nəhaniəm katəhalisi-pən e nıpəğnoalat.

¹⁸Kən nəratən asol miləhal u itəm kəməhaliet e nıpəğnoalat, iləhal kəməhalohamnu netəmim e nətueintən nəwtain kitiəh, kapəs əm nəwtain kəiu. ¹⁹Nəsanənən rəha hos min əh, tatisi-pən e nıpəğnoalat, ne nipikilat, məto-inun nipikilat tahmen e sinek, itəm rəhn-kapə tətətiğ e malnıpikin. Kən hos min əh, koatus min netəmim e mal-nıpikilat.

²⁰Kən netəm min u, nəratən miləhal əh kəməsohamnuən ilat, ilat kəməsotəuhlinən nətəliğən rəhalat e natimnat min itəm ilat koatol. Kəməsotapəsən nəfəkən kəm iərmis min ne narmi nat min itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ne silfa, ne pırons^e ne kəpiel, ne nığ. Ilat u narmi nat əm, itəm kəsotəplanən nat, ne məsotətəon nat, ne məsotaliwəkən.

---

c 9:13 Olta u, in tepil kit tatətul əpəh e Nimə Rəha Uğin, kən katol sakrifais min ikin. Rəhnıpat min əpəh e kona min. d 9:17 Nəpienən rat əh, in tahmen e nəpienən rəha iohə. e 9:20 Pırons, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

²¹Kən ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat o nohamnuən itəm, nəmikən nərək, nolən klefa, nolən masig, nitəpən iərman ne pətan, ne nakləhəən.

Nagelo itəm təmos naoa əkəku

10 ¹Kən əmun ekəplan nagelo kit min nahgin tərət tətisi-pər e nego e neai. Tatuwin e malnapuə tahmen e rəhan nərən, kən mirai-mirai titəlau e rəhn-kapə. Kən in təhag-əhag mitasiə, tahmen e mit, kən nelkin tahmen e pos asol mil u kətiauəp e nigəm. ²In tatos naoa əkəku kit itəm kinurapik rəkis tatəməhl-pən e nelmin. In təməf-ipən nelkin matip e nitəhəi kən məf-ipən nelkin mol e nəptən, ³kən in təmagət əfəməh, nakəto nəwian tahmen e laion. Nian təmagət əfəməh, kən kaluəluə təmatipərəh mau sepin, matuhalpin. ⁴Kən nian kaluəluə təmatipərəh mau sepin matuhalpin rəhan nəghatən, kən nikik natəht məmə oekəte rəkis nəghatən itəm in tatən. Məto enəto nəwian kit tətisi-pər e nego e neai matən məmə, “Əhluəig-in nəghatən u itəm kaluəluə tatən, səte rəkisən.”

⁵Kən əmun, nagelo apon itəm eməplan aypən tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən, tiləs-ipər nelmin matip, matəhu-pər e nego e neai, ⁶kən matos noanawil e etəm tətətig lili, etəm təmol nego e neai ne natimnat rafin itəm koatətig lan, ne nətueintən ne natimnat rafin itəm kotətig lan, ne nitəhəi ne natimnat rafin itəm kotətig lan, kən məmə, “!Uhgın otəsəzahgin minən! ⁷Məto nian nagelo itəm tatol sepin lan otahl rəhan təwi, kən nalpəkəuən anion rəha Uhgın itəm tatəhluəig-in, in otuwa mol niphrienən lan u-roiu. In otiet-arəpa tahmen əm mə in təmən-iarəp aypən kəm rəhan iolwək min u, ien min rəhan.”

⁸Kən əmun, ekəto min nəwian əh təmisi-pən e nego e neai, matən-ipa min kəm io məmə, “Uwin, miləs naoa kəmurapik əh itəm tatəməhl-pən e nelmi nagelo itəm tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən.”

⁹Kən əmun, ekuwin mətarəh o nagelo məmə otos-ipa naoa əkəku kəm io. In tən-ipa kəm io məmə, “Os mun. Nat u otərəkin nərəpəm, məto nian onakun, tətəhen tahmen e sukapak.” ¹⁰Kən əmun ekiləs-irəkis e nelmi nagelo, kən mun mərge. Emun məto tətəhen tətəhen, tahmen e sukapak, məto nian emərge, təmərəkkin nərəpik, nərəpik təmərat lan. ¹¹Kən kəmən-ipa kəm io məmə, “Ik onakəkəike mən-iarəp min nəghatən itəm Uhgın otos-ipinə kəm ik u, o netəmim nuwigilat pisin pisin min, ne netəm e kantri pisin pisin min, ne netəm koatən nəghatən pisin pisin min, ne kig min.”

Etəmim mil itəm kəmuətul-arəp o Iesu

11 ¹Kən əmun kəmos-ipa nuwig kit rəha nosən mak e nat, kən kən-ipa kəm io, məmə, “Uwin, mos mak e Nimə Rəha Uhgın, ne olta, kənu mafin rafin netəm koatəfək əh imə. ²Sosən mak e iat, məto natos əm mak e

nimə. Sosən mak lan məto-inun kinos-ipən rəkis iat əh kəm Iaihlua min. İlat okoteguafəl-eguafəl rəhak taon asim motuwın motuwın motos məwig ilat foti-tu.^f ³Kən io ekos-ipən nəsanənən kəm rəhak etəmim mil itəm katuətül-arəp ron io. Kən okətios əm nəmkapın, muatətül-arəp o nən-iarəpən rəhak nəghatən min o nian wan-taosən tu hanrit sikiste.” ⁴İlau u, nokət nig olif mil, ne nat katəhtu-pər lait lan mil, itəm katuətül əupən e İərəməyə rəha nətueintən. ⁵Okəmə suah kit tətəlkut o nərəkinən ilau, kən nəmnamin nigəm otisi-pən e nohlilau, kən mus rəhalau tikimir min. Etəmim itəm tolkeike nərəkinən ilau, in otəkəike mimis nəhlan. ⁶Suah mil u, ilau kətios nəsanənən o nəhtosis-inən napuə məmə nuhuan otəsəfikən nian ilau okatuəghat matuən-iarəp nəghatən min rəha Uhgın. Kən ilau matios min nəsanənən məmə okuəuhlin nəhau min kotuwa nita, kənu miatun min nərəkinən netəmim rəha nətueintən e nəratən pisin pisin min itəm ilau kioalkeike məmə okioal.

⁷Kənu nian ilau kinuatətül-arəp rəkis, kinuən rəkis natimnat rafin, kən nat megəh^g itəm otər e nipəg teiuaiu əgin, mərioah moh ilau, mol win elau mohamnu ilau. ⁸Nipətılau otatəmahl əpəh e suatip rəha taon asol əh, ikin əh kəməht-ipən min rəhalau İərəməyə e nig kəməluau^h ikin, kəməuhlin nərgin, məmə Sotom o İjip, tatəpsen-pən nolən rat ikin əh. ⁹Kən netəmim nuwigilat pisin pisin min, netəmim e noanol rafin, ne netəmim e nəghatən min rafin, ne kantri min rafin, okoatarəp e nipətılau, motos nian apıəpiə kisin, kən haf, kən kəməsotegəhan-inən nitənimən ilau. ¹⁰Kən netəmim rafin rəha nətueintən okotol lafet, motagien, kən moatos-ipən natimnat kəm ilat min, motagien məto-inun ien mil itəm kəmatioal pik nəratən kəm ilat, kiniamis. ¹¹Məto uarisig e nian apıəpiə kisin ne haf tinuwın rəkis, kən Uhgın təmos-ipən nehagən e nipətılau kən ilau kəmuətül e nelkilau. Kən netəmim rafin itəm kəmotəplan ilau, niganməpilat təmasıəp, narmilat tikə. ¹²Kən ilat kəmotətə nəwian asol kit təmisi-pər e nego e neai, matən-ipən kəm ilau məmə, “Uər mueia ikin-u.” Kən malnapuə təmiləs ilau mər muwın e neai. Kən rəhalau tikimir min kəmotətül motalkəlik olau.

¹³Kən e nian ətuatip əh, namig asol kit təməyəkin rum kitiəh e taon əh, məpəs əm rum nain. Namig təmohamnu netəmim ilat rafin sepın-taosən, kən netəmim rafin itəm kəməsotimisen, kəmotəgin motasıəp, kən motən nipahrienən məmə Uhgın e nego e neai, tatos nepətən.

¹⁴!Awe! Nəratən asol itəm tatol nampa tu lan, tinol namnun. Məto, nəratən itəm tatol kisin lan otəsuwəhən tuwa.

Nagelo itəm tatol sepın lan təmahl təwi

¹⁵Nagelo itəm tatol sepın lan təmahl rəhan təwi, kən əmun nəwian asol min kəmotisi-pən e nego e neai motən məmə,

---

f 11:2 Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen min e nian wan-taosan-tu-hanrit-sikiste (1,260). g 11:7 Dan 7 h 11:8 “İkin əh kəməht-ipən min İərəməyə e nig kəməluau,” tatəghat-in Jerusalem.

“Rəhatat İərəmərə ne rəhan Kristo, ilau kinatuərəmərəⁱ e nətueintən rafin agin, kən nərəmərəən rəhan, otətətig lilin.”

¹⁶Kən netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən min ilat tuente-fo, itəm koatəpələh-pər e rəhalat jea min aypən e niganəmti Uhgın, ilat kəmotisin nulilat, moteiuaiu, nipiñəgilat taru nisip, kən moatəfak kəm Uhgın, ¹⁷motəmə,

“İakoatən tagkiu kəm ik, İərəmərə Uhgın Nahgim Təpət PİK Agin, etəm un ik nətatig un itəm nətatig roiu, kən nəmətatig aypən, məto-inu ik nəmos rəham nəsanənən asol, kən minətuouon mətərəmərə.

¹⁸“Kəntri min, kotautu pik, məto ik rəham neməha asol tinuwa. Nian tinuwa o nakilən netəm kəmotimis.

Kən onakətou ien min u ilat rəham iolwək min, kən mətou min netəmim rəham, ne netəm koatisiai-in ik, ilat rafin, nat əpnəpin okəmə ilat koatos nəpətən asol o nəpətən əkəku.

Kən nian u rəham, o nərəkinən netəm itəm koatərəkin netəmim e nətueintən.”

¹⁹Nian kəmerəh e Nimə Rəha Uhgın əpəh ilis e neai, kən kəməplan Bokis rəha Nəniəkisən Rəha Nasituənⁱ tatəpələh əpəh imə. Kən təmatipit mitasiə, kən kaluəluə təmatatipərəh, kən eməto nəgətən asol min, kən təmatamig, kən ais təmisas-pa.

Pətan ne ialkita kəgin

12 ¹Kən nəmtətin asol kit təmiet e neai, muha-pispis lak. Pətan kit təmuwin e mitgar tahmen e rəhan nəpən, kən təməpələh məf-ipər nelkin e məwig, kən mətəfauin hat rəha nisialien kit, kəmol-pən məhau tuelef lan. ²In tətasək əfəməh, tatəto nahməən məto-inun in təpək-əpək kən otəsuwəhən temək. ³Kən əmun nəmtətin kit min təmiet min əpəh ilis e neai, itəm tatuha-pispis lak. İnəh, ialkita kəgin kit, tasiə, tahmen e nigəm, rəhn-kapə təmisim-isim ilat sepin, kən rəhnipət ilat ten, kən kəməfauin-pən hat rəha kig asol agin ilat sepin e rəhn-kapə min. ⁴Nipikin tatoh-irəkis məhau min əpəh ilis e neai, mətəmki-əhau-pa ilat nəwtain kitiəh e nətueintən, məpəs nəwtain kəiu. Kən e nian əh, ialkita un təmuwa mətul aypən e pətan u itəm otəsuwəhən temək, məmə okəmə nətin tinaiir un, kən in ton.^k ⁵Pətan əh təmiləs nətin iərman, itəm in otərəmərə e kəntri min rafin, kənu nəmtətin rəha nərəmərəən rəhan tahmen e nəlnal kit kəmol e iaen. Məto Uhgın təmeuw rəkis suakəku u o

i 11:15 Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Rəhatat İərəmərə ne rəhan Kristo, in tinatərəmərə,” tatəgətin-pən məmə Tata Uhgın ne rəhan Kristo, ilau kitiəh əm.

j 11:19 Bokis rəha Nəniəkisən Rəha Nasituən u, in “Ark of the Covenant.” Eks 25:10-22.

k 12:4 Mat 2:13-14

ialkita, mīləs-ipər ilis e rəhan jea, məmə otərəməyə. ⁶Pətan un, təmagim-pən əpəh ikin taruən-aruən ikin, itəm Uhgın təmol əpen-əpenə lan məmə otətətiğ ikin, kən katehm, kətoarus-pən nian wan-taosən-tu-hanrit-sikiste tinuwa minuwın rəkis.¹

⁷Kən əmun, nəluaginən kit tinətul əpəh e nego e neai. Mikael^m ne rəhan nagelo min, kinoatəmou ilat ialkita, kən ialkita ne rəhan nagelo min kinoatoh min ilat. ⁸Məto ialkita, nəhgin tikə, təsahmenən. Kən əmun, Mikael ne kinotol win elat, kən kəməhl-iarəp ilat əpəh e nego e neai. ⁹Kəmotiləs ialkita asol un, motərəkin-iəhau e nətueintən. Kən inu, in sinek nuwəh ilouin aypən,ⁿ katən mə İərmis, o Setan, itəm təmeiuə-in nətueintən rafin agin. Kəmərakın-iarəp in,^o tuwa e nətueintən, ilat rafin nagelo min rəhan.

¹⁰Kən əmun eməto nəwian asol kit əpəh ilis e nego e neai. Təmə,
“!Roiu əh, Uhgın rəhatat in tinosmegəh itat!

!Roiu əh in tinol-arəp məmə in tatos nəsanənən,
kən roiu əh, in tinatərəməyə!

Kən roiu əh, Kristo rəhan təmol məmə in tatos min nəsanənən ne
nepətən e natimnat min rafin.

Tol nəhlan məto-inu roiu əh, kinərəkin-iəhau Setan e niğanəmti
Uhgın. Setan u, itəm tatətu-pən-ətu-pən nat e piətət min lapin
ne lenian, mən-iarəp niyəgnəmtin min rəhan matətu-pən elat e
niğanəmti Uhgın.

¹¹Kən piətət min kəmotəmou ilat min,
kən motol win rəkis lan e nəsanənən rəha nita Nəti Sipsip,
motatig motol win min lan e nətul əskasikən o nən-iarəpən nəghatən
rəha Nəti Sipsip.

Motol win min lan məto-inu nikilat təməsəht pikən nəmegəhən
rəhalat,
məto kəmotətul matip əm məmə okotimis.

¹²!Nego e neai, ne itəmat u notatig ikin, otagien məto-inu kinərəkin-
iarəp ialkita!

!Məto awe, kəsi o nətueintən ne nitəhəi,
məto-inu Setan təmeiuaiu minə ron ik!

In, neməha təmol pik,
məto-inun in titun məmə nian rəhan təkuəkir əm.”

¹³Nian ialkita asol u, təməplan məmə kinərəkin-iarəp in tuwın e
nətueintən, in tinatitəp pətan u itəm təmīləs nətin iərman. ¹⁴Kən kəmos-
ipən nīməlməli malikim kəiu kəm pətan u, məmə in otos miwig lan

---

1 12:6 Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen min e nian
wan-taosan-tu-hanrit-sikiste (1,260). m 12:7 Dan 10:13,21; 12:1 n 12:9 Jen 3:1
o 12:9 Jen 3:14-15; Luk 10:17-18; Jon 12:30-31; Kol 2:15

muwin əpəh ikin kəmol əpen-əpenə rəkis ikin taruən-aruən ikin. Ikin əh, otətətiğ ikin, kən in titəgim o sinek, kən katehm wir in o taem kitiağ, ne taem kəiu min, ne taem haf. ¹⁵Kən sinek u, təmeoa tahmen e naruağ asol kit, məmə otəu-təlimin pətan u mīləs magim. ¹⁶Məto nisip təmasitu e pətan u. Nisip təmoag kən mərge rafin nəhau itəm ialkita təmeoa-in e nīpəgnoan. ¹⁷Kən əmun, ialkita un, neməha təmol təmol o pətan u, kən in tagim muwin məmə otəluagin ilat rəhan min neen noanol, ilat u itəm koatol nəwia Uğin, kən moatətul əskasik o nən-iarəpən məmə ilat netəmim rəha İesu Kristo. ¹⁸Kən in təmətul əpəh e nīməkləkil itəhəi.

Nat megəh itəm təməhap nītəhəi mər

13 ¹Kənu eməplan nat megəh asol kit təməhap nītəhəi mər. Rəhnipət ten, rəhn-kapə təmisim ilat sepin, kəməfauin-pən hat min rəha kig asol agin e rəhnipət min. Kən kəmətə-pən nərgin itəm tətəu-iərmis-in Uğin e rəhn-kapə min. ²Nat megəh un eməplan, tahmen e wisi kəgin kit u, lepet, məto nelkin min kotahmen e nat megəh kit u, pəa. Kən nīpəgnoan tahmen e laion. Kən ialkita u, təmos-ipən rəhan nəsanənən ne rəhan nəməməəən ne nepətən asol kəm nat megəh u.

³Rəhn-kapə nat megəh u kit, nat kit təmol, kən nəkəplan məmə tinatol pap o nīmīsən, məto tinəwir min. Kən əmun, netəmim rafin e nətueintən narmilat təmiwig pik ron, kən moatuarisig-in nat megəh un. ⁴Kən ilat rafin kəmotəfak kəm ialkita, məto-inu təmos-ipən nepətən rəhan kəm nat megəh u. Kən ilat kəmotəfak min kəm nat megəh u, kən motəmə, “?Pah in tahmen e nat megəh u? ?Pah titun nohən?”

⁵Kən kəmegəhan-in nat megəh u, məmə in otəghat ausit, mau-iərmis-in Uğin. Kən kəmegəhan-in-pən nepətən kəm in, məmə titun nolən nat naka in tolkeike o məwig foti-tu.^p ⁶Kən in təmən nəghatən rat tepət e Uğin, ne nərgin,^q ne netəmim itəm kotatig e nego e neai,^r ilat u, rəhan nīməfak. ⁷Kəmos-ipən min nəsanənən kəm in, məmə otəluagin ilat netəmim rəha Uğin, kən mol win elat. Kən kəmos-ipən min nepətən kəm in o nəməməəən e netəmim e noanol min rafin, ne netəmim nuwigilat pisin pisin min, ne netəmim e nəghatən min rafin, ne kantri min rafin. ⁸Netəmim rafin rəha nətueintən, okotəfak kəm nat megəh u, inəh, netəmim rafin itəm kəməsətəən nərgilat e Naoa rəha Nəmegəhən, nian nətueintən təmatikə əh. Naoa u, in naoa rəha Nəti Sipsip itəm kəmoahmnu.

⁹Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir.

¹⁰Okəmə suah kit otuwın e kalapus, pəs in otuwın əm.

---

p 13:5 Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen min e nian wantosan-tu-hanrit-sikiste (1,260). **2 Tes 2:1-12.** **q 13:6** Dan 8:10-11 **r 13:6** Efes 2:6

Okəmә okətamnu suah kit e nisa,
 pəs okətamnu әm in e nisa.
 Nəghatән u, nipətin u mәмә netәmim rәha Uhgин okotәkәike motol tiku,
 kән motahatәtә әm e Uhgин.

Nat megәh itәм tәмәhap nisip mәр

¹¹ Kән әmun, emәplan min nat megәh kit min itәм tәмәhap nisip mәр. Rәhnipat kәiu tahmen e nәti sipsip kit, mәto tatәghat, nәwian tahmen e ialkita kit. ¹² Nat megәh itәм rәhn-kapә sepin, tatos-ipән rafin rәhan nepәtән kәм in, kән nian nat megәh itәм rәhnipat kәiu tәtatig ilau nat megәh rәhn-kapә sepin, in tatol nәwian. Kән nat megәh itәм rәhnipat kәiu tatәkәike kәм netәmim rafin e nәtueintән, mәмә ilat okotәfak kәм nat megәh itәм tәmaupән, itәм rәhn-kapә kit tinatol pap o nimisән mәto tinәwir min. ¹³ Kән nat megәh u itәм rәhnipat kәiu, tatol nәmtәtin asol min ne nat pispis min tepәt, matig mol min nigәм tatisi-pәр e neai, matuwa e nәtueintән, matol e niganәmti netәmim. ¹⁴ Uhgин tәmegәhan-in-pән nәsanәнән kәм nat megәh u itәм rәhnipat kәiu, mәмә titun nolән nәmtәtin min nian tәtatig ilau nat megәh rәhn-kapә ilat sepin. Kән in tәmateiuә-in netәmim rәha nәtueintән e nәmtәtin min әh in tәmol, kән mән-ipән kәм ilat mәмә okotәkәike motәte narmin itәм kasgәwin nat megәh rәhn-kapә sepin, nat megәh u, itәм kәmaru pap rәhn-kapә e nisa, mәto tatәmegәh. ¹⁵ Kән Uhgин tәmegәhan-in-pән nәsanәнән kәм nat megәh itәм rәhnipat kәiu, mәмә otehag-pән e narmin itәм kәmasgәwin e nig, päs tәghat. Kән narmin itәм kasgәwin e nig un, tәmәghat, mән әskasik mәмә okәike kohamnu netәmim rafin itәм kәsotәfakән kәм in. ¹⁶ Kән in tәmatәkәike kәм netәmim rafin mәмә okotos mak kit rәhan e nelmilat matip o e nipinәgilat. Netәmim rafin agin kotәkәike motos, ilat u, netәm-iasol min, ne netәm әnnapin әm, netәm rәhalat nautә tepәt, ne netәm rәhalat nautә tikә, slef min, ne netәm sәнәmә slef min, mәмә okotos mak kit rәhan e nelmilat matip o e nipinәgilat. ¹⁷ Okәмә etәм tәsosән mak u, tәruru nosән nәmti nat kit, ne nosalim-inән, mәtoarus in tәkәike mos mak rәhan. Mak un, in nәrgi nat megәh itәм rәhn-kapә ilat sepin, o nampa itәм tatәpsen-pән nәrgin.

¹⁸ O nat u, onakәkәike mos nenatigән tepәt o nitunән nampa rәha nat megәh u. Kән okәмә ik nakenatig tahmen, kән nәkitun nәнән nipәtin. Kән nampa u, in sikis-hanrit-sikiste-sikis, kән in tatәpsen-pән etәmim kit.

Nәti Sipsip ne netәmim wan-hanrit-foti-fo-taosan

14 ¹ Kән әmun, ekәtag-pән әpәh әupән-in io mәplan Nәti Sipsip tatәtul-pәр әpәh e Nitot Saeon, kән wan-hanrit-foti-fo-taosan netәmim koatәtul ilat min. Kән kәmәte-pән nәrgi Nәti Sipsip ne rәhan Tata e nipinәgilat. ² Kән ekәto nat kit әpәh ilis e nego e neai tәtagәt,

nəwian tahmen e nitəhəi tatem nonahluəluə, kən mahmen min e kaluəluə titatiperəh, kən ekəto tahmen min e nəwia hap^s tepət, netəmin koatoh. ³Kən ilat koatan napuən wi kit əpəh aypən e jea rəha kig, ne nat koatəmegəh kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmosos nəwiətən min. Suah kit təsitunən napuən əh, netəm min əm un ilat wan-hanrit-foti-fo-taosan itəm Uhgín təmos-nəmtin ilat,^t mos-irəkis ilat e nətueintən. Netəm min əm un ilat əh, ilat kotitun nanən napuən əh. ⁴Netəm min u ilat u, itəm kəmotehm wír rəhalat nəmegəhən, məmə namkimik tikə elat, kən ilat kəməsotitən pətan, ilat netəm wi.^u Ilat koatuarisig-in Nəti Sipsip u, moatuwin ikin min rafin itəm in tatuwin ikin. Uhgín tinos-nəmtin rəkis netəm min əh. Ilat rəha Uhgín əm, ne Nəti Sipsip u. Ilat kotahmen e nagwənən itəm kəməfak-in wi əm e nasumən, itəm katos-ipən kəm Uhgín ne Nəti Sipsip. ⁵Ilat kəsoteiuəən nian kit ne, kən nat əkəku kitəh ne tikə məmə tatol ilat kotamkimik e niganəmti Uhgín.

Nagelo kisil

⁶Kən əmun ekatig məplan min nagelo kit min, tatiwig əpəh ilis e magoagəp. In tatən-iarəp namnusən təwir itəm tətətig tətətig namnun tikə^v kəm netəmin rəha nətueintən, e kantri min rafin, e noanol min rafin, ne nəghatən min rafin, ne netəmin nuwigilat tol pisin pisin min. ⁷In tatən əfəməh məmə, “Otəgin motisiai-in Uhgín, kən motən niphrienən e rəhan nepətən, məto-inun nian ətuatip rəhan tinuwa, o nos-ipənən nalpinən kəm netəmin. Otəfak kəm in, etəm təmol nego e neai, ne nətueintən, ne nitəhəi, ne nəmti nəhau min.”

⁸Kən nagelo kit min, itəm tatol nampa tu lan, tatətəu-pən matən məmə, “!Papilon təməme! !Papilon təməme! !Papilon Əsanən Nahgin Tepət təməme, meiuaiu! In tahmen e pətan e suatip itəm təmiuw-pa nəman e kantri min rafin kotuwa motənim wain ilat min. Wain u nimin, inun, nitəpən nalmələn min, məkəike kəm netəmin məmə koatol nolən rat ilat min. Kən nian nəman kotənim wain u, ilat koatiuw-pa neməha rəha Uhgín olat.”

⁹Kən nagelo kit min, itəm tatol kisil lan, tatuarisig-in ilau, kən matən əfəməh məmə, “Okəmə suah kit təfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepən, ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən matos rəhan mak e nipinəgin o nelmin, ¹⁰kən in təike mənim min wain u inu, in neməha rəha Uhgín. Wain u inu, kəməsəgələkləkən e nəhau. In otəto nahməən e nigəm ne noanəwiwə itəm tatuəp okiaus in əpəh e niganəmti nagelo

---

s 14:2 Hap min un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar. t 14:3 1 Pita 1:19 u 14:4 2 Kor 11:2; Nol Өрөн 21:9 v 14:6 Katəghat-in Namnusən Təwir məmə namnun tikə məto-inun in tatəghat-in nalpəkauən lilin min rəha Uhgín, kən məto-inun in tatən niphrienən nian rafin.

asim min ne Nəti Sipsip. ¹¹Kən nəhaniəm rəha nigəm itəm tatus ilat matol nahməən kəm ilat u, in tatər nian rafin, namnun tikə. Netəm min un itəm kotəfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepın ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən motos mak rəha nərgin, ilat okəsotamegən e nərauiəgən ne lapın.” ¹²Nəghatən u, nıpətın u məmə netəmim rəha Uhgın itəm koatətəupən nəwia Uhgın, kən moatahatətə e Iesu, ilat kotəkəike motətul əskasik.

¹³Kən əmun eməto nəwian kit təmisi-pər e nego e neai matən məmə, “Əte rəkis nat u: roiu ne matuwın, netəmim rəha İərəmərə, məto okəmə okotimis, ilat okotatig e nəwırən pəhrien.”

Kən Narmin Rəha Uhgın təmə, “!Əwəh! İlat okotameg e rəhalat wək, məto-inu okotos noa rəhalat wək min.”

Nəulək-inən netəmim e nətueintən

¹⁴Emətag-pən min əpəh əupən-in io məplan malnapuə kit tərueən, kən suah kit tatəpələh-pər e malnapuə un. Suah un, tahmen e Nəti Etəmim. In tatəfauin kraun kit, inu hat rəha kig, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən matiləs naip eko kit itəm tasilə. ¹⁵Kən əmun nagelo kit min təmisi-pən əpəh e Nimə Rəha Uhgın muwa, kən maun-in əfəməh suah u, tatəpələh-pər e malnapuə məmə, “Os rəham naip eko mos muwın məulək, məto-inu nian rəha nəuləkən tınuwa, kən nagwənən əpəh e nətueintən tınimətə.” ¹⁶Kən əmun suah u itəm tatəpələh-pər e malnapuə, təmurin-ego-in nətueintən e rəhan naip eko, kən məulək-in netəmim e nətueintən, tahmen e nagwənən itəm tınimətə o nosən.

¹⁷Kən nagelo kit min təmiet e Nimə Rəha Uhgın əpəh e nego e neai. In tatiləs min rəhan kit naip eko itəm tasilə. ¹⁸Nagelo kit min, itəm tatos nepətən rəha nigəm e olta, təmisi-pən əpəh e olta, kən maun-in əfəməh nagelo itəm tatiləs naip eko məmə, “Ləs rəham naip eko un, muwın e nətueintən, kən məte rəkis netəmim itəm kotahmen e noa krep marəg u tipilpıl min, əpəh e nəukətın. Nətueintən tahmen e nəukətın.” ¹⁹⁻²⁰Tol nəhlan, nagelo un təmoahin rəhan naip eko, tuwın e nətueintən, kən məte rəkis netəm min un itəm kotahmen e noa krep itəm tınəmarəg rəkis. Kən in təmərakin-pən ilat kotuwın ikin əh itəm kateguarin-eguarin noa krep min ikin, məmə nahuilat otaiəh. İkin əh, in ihluə e taon, Uhgın tatos-iarəp rəhan neməha, kən matol nalpınən ikin kəm netəmim. Kən kateguarin-eguarin netəm min u, kən nitalat itəm titaiəh mətaiu ikin əh, in tahmen e nəhau əsol kit nəfəməhən rəhan tahmen e tri hanrit kilomita, kən lokamnım lokamnım. Okəmə hos kit tiwig-pən ikin, nita titun nərən mek nohlin.”

Netəmim rəha Uhgın kəmotənwiwi in

15 ¹Ekətag-pən əpəh e nego e neai məplan min nəmtətın kit min itəm tatuha-pispis lak. Nagelo ilat sepın koatos namnu nalpınən

min, ilat sepın. Nalpinən min əh, ilat koatol neməha apiəpiə rəha Uhgın tol namnun lan. ²Kən əmun, eməplan nat kit tahmen e nitəhəi, məto kəmol e klas ne nigəm pıləh-pıləh, kən netəmim neen koatətul e nikalkal nitəhəi u, ilat un netəm kəmotəmou ilat nat megəh rəhn-kapə sepın ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən kotal win elau, ne nampa itəm tatətul o nərgin. Kən Uhgın təmos-ipən hap^x min kəm ilat, ³kən koatoh, motan napuən rəha Nəti Sipsip ne Moses u, iolwək rəha Uhgın, koatan məmə,

“İərəmərə Uhgın Nahgim Təpət Pık Agin

Rəham nolən asol min kotatuha-pispis etimat.

!Kig lilin, nolən min rəham kotətuatip pahrien!

⁴?Pah otəsaginən ik, İərəmərə?^y

?Kən pah otəsos-ipənən nənwiwiən o nərgəm?

Məto-inu ik pisin əm nakasim.

Netəmim e kantri min rafin okotuwa

kən motəfak e niganəmtim,

məto-inun nəmol-arəpa rəham nolən ətuatip min.”

⁵Kəmotan rəkis napuən u, emətag-pər e nego e neai, məplan kəmerəh-pən İkin Uhgın Tətətig İkin, inu, Nimə Tapolən rəha Uhgın. ⁶Nagelo ilat sepın kəmotiet e İkin Uhgın Tətətig İkin, koatos nalpinən min ilat sepın. İlat kotuwın e napən wir u, linen, itəm tatipit-ipit, kən kəməlis manikiləhalat e kətəut itəm kəmol e iəu u kol tatipit-ipit. ⁷Kən əmun, nat koatəmegəh un ilat kuwit kit təmos-ipən pesin min itəm kəmol e iəu u kol tatipit-ipit, ilat sepın, kəm nagelo min u sepın. Pesin min u, kotərioah e neməha rəha Uhgın u, itəm tətətig lilin. ⁸Kən nəhaniəm təmirəfin İkin Uhgın Tətətig İkin, nəhaniəm-in nepətən əhag-əhag rəha Uhgın ne nəsanənən rəhan, kən okol suah kit təsuwinən əh imə e İkin Uhgın Tətətig İkin mətoarus nalpinən min ilat sepın itəm nagelo sepın koatəmik, okotal namnun.

Pesin ilat sepın, kəmotərioah e neməha rəha Uhgın

16 ¹Kən əmun, eməto nəwian kit təmagət əfəməh əpəh e İkin Uhgın Tətətig İkin, matən-ipən kəm nagelo min u sepın məmə, “Otuwin, motəhtəg-iarəp e nətueintən pesin ilat sepın itəm kəmotərioah e neməha rəha Uhgın.” ²Nagelo itəm tətəupən, təmuwin məhtəg-iarəp pesin rəhan e nəptən. Kən əmun, netəmim itəm koatos mak rəha nat megəh rəhn-kapə ilat sepın, kən moatəfak kəm narmin itəm kəmasgəwin e nig, niməgəm təmirəfin nıpətilat.

³Kən nagelo nampa tu, təməhtəg-iarəp rəhan pesin əpəh itəhəi. Kən nitəhəi təmol nita lan, tahmen e nita etəm təmimis. Kən nat itəhəi min rafin kəmotimis.

x 15:2 Hap min un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar. y 15:4 Jer 10:7; Sam 86:9-10

⁴Kən nagelo nampa tri, təməhtəg-iarəpən rəhan pesin e nəmti nəhau min ne nəlugi nəhau min, kən ilau kueia mioal nita elau. ⁵Kən əmun eməto nagelo itəm tərəmərə e nəhau min təmə,

“Ik pisin əm ik Uhgin, nakətuatip,
ik un itəm nakətatig kən nəmətatig,
kən tətuatip əm məmə onəkol nalpinən kəm ilat nəhlan.

⁶Rəhalat atip əm,
məto-inun ilat kəmotiu nita rəham netəmim min ne ien min,
kən ik nakos-ipən nita nimilat məmə okotənim.”

⁷Kən ekəto min olta tətəgət əfəməh məmə,
“!Əwəh! İərəmərə Uhgin Nahgin Təpət PİK Agin, rəham nəghatən
nəmuəh netəmim lan, in tətuatip agin, kən nipharienən.”

⁸Kən əmun, nagelo nampa fo, təhtəg-iarəpən rəhan pesin e mitgar, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm mit məmə otəhg netəmim tahmen e nigəm.

⁹Kən nəgəpanən təmus ilat, kən kotau-İərmis-in nərgi Uhgin, itəm in tatərəmərə e nalpinən min u, məto ilat kotapəs nəuhlinən nətəligən rəhalat, kən motisiai-in rəhan nəpətən.

¹⁰Kən nagelo nampa faif təhtəg-iarəpən rəhan pesin əpəh nat megəh tatərəmərə ikin, kən əmun, ikin min rafin in tatərəmərə ikin in təmapinəp. Kən netəmim koatəto nahməən, moatus namilat motoatip-oatip. ¹¹Kən ilat motau-İərmis-in Uhgin əpəh e nego e neai o nahməən min ne niməgəm min rəhalat, məto ilat kəməsətəuhlinən nətəligən rəhalat o nat itəm kəmotol.

¹²Kən nagelo nampa sikis, təməhtəg-rəkis rəhan pesin əpəh e nəhau asol, nərgin u, İufretes, kən əmun nəhau təmamir mol suatip rəha kig min kotaliwək lan moatisi-pah. ¹³Kən əmun, ekəplan min narmin rat kisiil kəhalahmen e pirok. Kit təmiet e niphəgnoa ialkita, kit tiet e niphəgnoa nat megəh rəhn-kapə ilat sepin, kən kit tiet e niphəgnoa ien eiueiuə.^z

¹⁴İləhal narmi İərmis min, itəm koatol nəmtətin min, kən iləhal kəhaliet mətəhaluwın o kig min e nətueintən rafin, məhaluəfimin ilat məmə okotəluagin e Nian Asol rəha Uhgin Nahgin Təpət PİK Agin.

¹⁵Kən İesu təmən məmə, “!Ətag-pa-tu! İatuwa tahmen e iakləh! Etəmim itəm təsapilən mətaiir, məsapəgən rəhan natimnat o napilən məmə in otəsaipiəpiəən kən maulis ron, in otatig e nəwiran pahrien.”

¹⁶Kən ilat kəmotargətəin rafin kig min əpəh ikin kit, katən e nəghatən rəha netəm İsel, məmə, “Amaketon.”

¹⁷Kən namnun nagelo itəm in nampa sepin, təməhtəg-rəkis-pən rəhan pesin əpəh e niməgoagəp, kən əmun əpəh e İkin Uhgin Tətətig İkin, nəwian asol kit tisi-pən əpəh e jea rəha kig məmə, “!Tinəl namnun!”

---

z 16:13 “İen eiueiuə” u, in nat megəh itəm təməhap nisip mər, rəhniapat kəiu, itəm təməghat-in e Nol Əpən 13:11-18.

¹⁸Кән әмун тәмәтiпiт, кәмәтo нәгәтән асол, кән кәлуәлуә тәмәтiпәрәһ-атiпәрәһ, кән нәмиг асол тәмәлоал е нәптән. Нәмиг u, in iahgin iahgin, кәсәпланән нәмиг kit iahgin tol нәһлан нiан kit. ¹⁹Кән таон асол тәмәһап мәсiн кiсiл, кән таон мiн е кантри мiн рафин кәмотiсiсә motol nat тiкә елат. Уһгин, нiкин тәмәһт нолән rat мiн рәһа Pәpilon Асол, кән тос-ипән пәникин itәм тәrioаһ е wain е nemәһа рәһан, тәмәкәike кәм in мәмә otәнim рафин агин. ²⁰Нәптән әлкәләһ мiн рафин кәмәһин рәкiс илат, kotikә, ne nitot мiн, кiсәплан мiнән kit. ²¹Ais u itәм тәһмен е кәpiel асол коати-пән е malnapuә, кәмотiсiсә-пән е netәmim. Ais u, kitiaһ әм тәһмен е fifte kilo, кән netәmim кәмотәu-iәrmis-in Уһгин o nahl-ipa-mән ais itәм тәмәтiсiсә-пән елат, mәto-inu nalpinән u in тәрәт тәрәт агин.

Рәтән ionәһан тәрәт агин

17 ¹Кән әмун, nagelo sepin мiн u kit itәм кәмоатәмик pesin илат sepin, тәмуwа мән-ipа кәм io мәмә, “Wa-tu, pәs ekәgәtun кәм ik nalpinән рәһа рәтән ionәһан^a тәрәт агин, itәм тәтәрәләһ-пән е нәһау тәрәт. ²Рәтән әһ, kig мiн рәһа нәтәueintән илат кәмоатit, кән netәmim рәһа нәтәueintән илат кәмоатәnim нiмин wain, moatapis илат мiн кән moatit.”

³Кән нәсанәнән рәһа Narmin Рәһа Уһгин тәmol кәм io, кән nagelo тәmit-irәkis io ekian әрәһ ikin taruән-aruән ikin. Кән ikin әһ, emәplan рәтән un тәтәсуә-пәр е мәнтаа nat megәһ asiә kit. Кәмәтә-пән нәrig мiн itәм тәтән rat Уһгин, tirәfin нiпәтiн, кән рәһн-каpә тәmisim илат sepin, кәнu рәһнипат ten. ⁴Рәтән un, tatuwin е napән itәм tol нәgui-naris ne тәsiә, in тәmol malә-malә е нiпәтiн, тәtoanin noanat ne iarig, itәм кәmol е iaen u kol тәtipit-ipit, ne кәpiel itәм нәmtiн tiәkis, ne nat kit тәwir pik u, perel.^b Кән in тәtos panikin kit е nelmin, itәм кәmol е iaen u kol тәtipit-ipit, кән тәrioаһ е nat тәрәт мiн, itәм kotamkimik агин е niganәmti Уһгин, кән илат un, noa нолән rat рәһан. ⁵Кән inәһ е нiпiнәgin, кәмәтә-пән нәrig kit әһ-ikin, itәм нiпәтiн тәтәһлуаig u, тәтән мәмә,

ТАОН ӘСАНӘН НАХГИН ТЕРӘТ U PӘPILON. IN ITI NIFITAN IONӘHAN MİN RAFIN. KӘN IN NӘUKӘTI NOLӘN NAT KOTAMKIMIK AGIN MİN.

⁶Кән ekәplan мәмә рәтән u, in tinapis е нiтә netәmim мiн рәһа Уһгин, нiтә netәм кәмотәtul-арәp o нән-iaрәpән Iesu.

Nian emәplan, кән narmәk тәmiwig тәmiwig. ⁷Кән әмун nagelo тәмән-ipа кәм io мәмә, “?Narmәm тәtiwig nulan o naka? Io ekuһәrik е нәghatән anion е рәтән u ne nat megәһ itәм тәтәсуә-пәр lan, itәм рәһн-каpә тәmisim илат sepin кән рәһнипат ten. ⁸Nat megәһ itәм нәmәplan, тәmәtatig, кән тәsatigән roiu, кән otәsuwәһән otәр е нiпәg асол itәм teiuaiu агин, кән tinәtaiu matuwin мәмә Уһгин otәрәkin.

a 17:1 Рәтән ionәһан, нiпәтiн рәтән рәһа суатip. **b 17:4** Perel u, in кәpiel wir әрәһ е niki iarou.

“Kən netəmim rəha netueintən itəm kəməsəteən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən, ilat, narmilat otiwig pik nian okotəplan nat megəh u, məto-inu aupən in təmatəmegəh, məto təsatigən roiu, məto in otiet-arəpa min.

⁹“Etəmim otəkəike mos nenatigən o nitunən nipəti nəghatən u. Rəhn-kapə nat megəh u, ilat sepın, koatəpsen-pən nitot min itəm pətan əh tatəpələh-pər elat.^c ¹⁰Koatəpsen-pən min kig ilat sepın. Kig faif ilat kinotiet rəkis, kitiəh tatəmegəh roiu, kən kit min təsuwamən əh. Məto nian tuwa, in otəkəike mətatig o nian təkuəkir əm. ¹¹Nat megəh u itəm təmətatig, kən roiu in təsatigən, in min in kig kit, itəm tatol nampa eit lan, məto in min in kig kit rəha kig min u ilat sepın, kən tinətaiu matuwın məmə Uhgın otərəkin.

¹²“Rəhnipət ilat ten itəm nəməplan ilat, koatəpsen-pən kig ilat ten, itəm ilat kəsotosən əh nərəmərən rəhalat. Məto ilat okəpanotos nepətan məmə ilat kig min, motərəməre ilat nat megəh, məto o nian təkuəkir əm. ¹³Nətəligən rəhalat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən ne nepətan kəm nat megəh. ¹⁴Ilat okotəluagin ilat Nəti Sipsip, məto Nəti Sipsip otol win elat, məto-inu Nəti Sipsip in İərəməre rəha İərəməre min, ne Kig rəha kig min. Kən in otuwa ilat min netəm min u, təmitəpun ilat, kən ilat koatətul əskasik e rəhalat nahatətən.”

¹⁵Kən əmun, nagelo tən-İpa min kəm io məmə, “Nəhau min u nəməplan, itəm pətan ionəhan tatəpələh-pər lan, tatəpsen-pən netəmim nuwigilat tol pisin pisin, nımanin netəmim, kantri min, ne nəghatən pisin pisin min. ¹⁶Nat megəh ne rəhnipət ilat ten itəm nəməplan, ilat okotətəhau pətan ionəhan u. Kən ilat okotərəkin in, motol nat ruən lan, taiu piəpiə. İlat okotun noanuwəhgin kən motan-ətİp nipətin e nigəm. ¹⁷Okotol nəhlan, məto-inu Uhgın təmələhəu-pən nat u e nikilat, məmə okotol nətəligən rəhan, kən mol nikilat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən kəm nat megəh, məmə in otərəməre, mətoarus nəghatən rəha Uhgın tuwa mol nİpahrienən.

¹⁸“Pətan əh natəplan, in taon nahgin tepət itəm tatərəməre e kig min rəha nətueintən.”

Papilon təməme

18 ¹Uarisig e natİmnat min u, eməplan nagelo kit min təmisi-pər e neai. In tatos nepətan asol, kən in tətasiəgəpın rafın nətueintən e rəhan nəhag-əhagən. ²Təməmərit əfəməh e nəwian kit itəm İahgin, məmə,

“!Təməme! !Papilon Əsanən Nahgin Tepət təməme!
İərmis min kİnotuwa kətatiğ İkin.

c 17:9 Netəmim tepət nikilat təht məmə nat u tatəghat-in Rom, in kəmiləkin-pər e nitot ilat sepın.

In noanipirasig rəha narmin rat min.

In noanipirasig rəha mənig rat min, kəsonən,
itəm kotamkimik e niğanəmti Uhgin.

³ Məto-inun kantri min rafin kinotapis e nimin wain u, nitəpən
nalmələn, moatit in.

Kig min rəha nətueintən kəmoatit min,
kən netəm koatol-salim-in natimnat min e nətueintən,
rəhalat nautə nepət rəkis e rəhan nolən itəm
tətaumis o natimnat rəhan.”

⁴ Kən əmun eməto nəwian kit min e nego e neai təmə,

“Otiet rəkis lan, rəhak netənim,
məmə rəhan nolən rat otəsiləs pikənən itəmat,
kən itəmat onəsotosən rəhan kit nalpinən,

⁵ məto-inun in təmərgətəin rəhan nolən rat tər iuəhkir əm tatek neai,
mol Uhgin təsaluinən rəhan nolən rat min.

⁶ Otaipin nitai nat tahmen itəm in təmol kəm rəham netənim.

Otos-ipən rəhan nətouən mau kəiu.
Otiuw rəkis nimin wain itəm in tarip məskasik,
rəhan nəsanənən tepət maprəkis-in itəm un itəm in təmatos-ipən kəm ilat.

⁷ Pətan un, təmatos-ipər atip in, matəto təwir e nautə rəhan,
məto roiu əh, os-ipən nətouən rəhan e nahməən ne nasəkən,
məto-inu tatəghat ausit e nikin matən məmə, ‘Io kwın kit. İkin-u iatəpələh,
matərəmərə. Sənəmə io nəutahlimis. Okol esasəkən nian kit.’

⁸ O nausitən u rəhan, rəhan nalpinən min otiləs in o nian kitiah əm.

In otatimis, matəto tərət, mətasək.
Kən in otatig e nian iəkis o nosən nagwənən,
kən nigəm otus in,
məto-inun İərəməərə Uhgin un, nahgin tepət,
in tatos-ipən rəhan nalpinən.”

⁹ “Kən nian kig min rəha nətueintən itəm kəmoatit kən moatos kələh
nautə min rəhan, kotəplan nəhaniəm e nigəm itəm tatus, kən ilat
okotasək, motəto tərət ron. ¹⁰ Rəhan nahməən otol ilat kotəgin, kən
motətul-pən əm isəu moatən məmə,

‘!Kəsi! Kəsi o taon asol!

!Awe, Pəpilon, taon itəm təmatəsanən pik! Məto roiu ağın-əh huə,
kəmau kitiah əm lan, in tınatos rəhan nalpinən!’

¹¹ “Netənim koatol-salim-in natimnat e nətueintən, ilat min okotasək
motasək o pətan u, məto-inu etənim kit min tikə o nosən nəmtin rəhalat
natimnat. ¹² Suah kit min otəsos-nəmtinən iaen u kol tatipit-ipit, ne silpa,
ne kəpiel wir min ne perel^d rəhalat, kən suah kit otəsos-nəmtin minən

d 18:12 Perel u, in kəpiel wir əpəh e niki iarou.

napən wir u linen, ne napən u itəm tol nəgui-naris ne napən wir u silik, ne napən u itəm tasiə tasiə, itəm nəmtilat tiəkis agin. Etəmim otikə o nos-nəmtinən nig pisin pisin min itəm koatəpien wir, ne natimnat min itəm katol e nəlui eləfen, ne nig min itəm nəmtətin tiəkis agin, ne piron^e, ne iaen, ne kəpiel wir kit u, mapil. ¹³Etəmim otikə o nos-nəmtinən nat nəmiəwilat tatəpien wir min, inu sinamon, ne senta, ne insens, ne frankinsens, ne fomat u mir. Netəmim otikə o nos-nəmtinən wain ne oel ne flaoa ne wit rəhalat. Kən etəmim otikə min o nos-nəmtinən kau min ne sipsip ne hos ne kat, ne slef min rəhalat, inu netəmim.

¹⁴“Kən netəm rəha nol-salim-inən natimnat min, ilat okotasək pik, nikilat tahmə. Ilat okotən məmə, ‘Noa wək asol min rəham itəm ik rəham nətəligən təmuwin pik lan, kən nəmatol, ilat kinotagim kapəs ik. Rəham nautə min ne malə-malə min rəham kinotagim, okol nəsos minən ilat.’ ¹⁵Netəm koatol-salim-in natimnat min rəhalat kəm pətan u, moatos nautə asol min lan, ilat kotətul-pən isəu ron, motasiəp o rəhan nahməən. Ilat nikilat otahmə kən kotasək motasək əfəmäh, ¹⁶motəmə,

“ ‘!Awe, kəsi! Taon əsanən itəm təmuwin e natimnat wir min u linen, itəm tol nəgui-naris ne tasiə ne, kən matol malə-malə e nıpətin tətəanin noanat ne iarig, itəm kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, ne kəpiel min nəmtin tiəkis, ne nat wir min u perel ne.

¹⁷Məto roiu agin-əh huə, kəmau kitiəh əm lan, kəmərəkın rafin nautə asol min rəhan.’

“Kən əmun netəm koatıləs nego min rafin, netəm koataliwək e nego, ne kiru min rəha nego, ne netəmim rafin itəm koatos məni rəhalat o natigən e nərpı nitəhəi, ilat okotətul-pən isəu ron. ¹⁸Nian kotəplan nəhaniəm lan tatuəp, kən ilat okotəmə, ‘!Kəsehman taon kit təsənən tahmen e taon asol u!’ ¹⁹Kən ilat okotatıp rəhalat-kapə e nimoulul, tatəpsen-pən məmə nikilat titahmə, kən motasək pik məmə,

“ ‘!Awe, kəsi! !Taon asol u itəm netəmim rafin itəm koatos nego min itəhəi ilat rəhalat nautə təmepət e rəham natimnat!

Məto roiu agin-əh huə, kəmau kitiəh əm lam, kəmərəkın agin ik.’

²⁰“!Məto itəmat e nego e neai, itəmat netəmim rəha Uhgın, ne aposol min ne ien min,

itəmat nıkitəmat təike magien,

məto-inu Uhgın təmətu rəkis neim otəmat mələhəu-pən o pətan u!”

²¹Kən əmun, nagelo əsanən kit təmiləs kəpiel asol kit, matıpin-pən e nahgin rafin əpəh itəhəi, kən məmə,

“Kəmərəkın-pən nəhlan Papilon Əsanən Nahgin Təpət əpəh itəhəi. Kən okol in təsətul minən.

e 18:12 Piron^s in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

- ²² Kən okol kəsəto minən nəwiali hapf min ne napuən min, ne nəwiali nahlən nau ne təwi u ikin-u.
Etəmim rəha nalpəkau wirən e natimnat otikə ikin-u,
kən okisəto minən natərkərikən rəha kəpiel min itəm kotalkin wit katol flaoa lan.
- ²³ Nəhag-əhagən rəha lait min okol kəsotasie minən,
kən okol kəsəto minən nəwia pətan ne iərman itəm kətioal nəniəkisən rəhalau e nian rəha marit,
məto-inu aupən, netəm koatol-salim-in natimnat rəham,
ilat koatol win e nətueintən rafin,
kən ik natagwən asim netəmim e kantri pisin pisin min məmə kotuwa o rəham nərəmərəən, e nolə masig rəham.
- ²⁴ “Taon asol u Pabilon in təmos nalpinən
məto-inun kəmatiu nita ien min ne netəmim min rəha Uhgın ikin min rafin e nətueintən.
Nipahrienən, nita netəmim rafin itəm kəmohamnu ilat,
in tətətig e taon asol u.”

Netəmim ilis e nego e neai kəmotənwiwi Uhgın

19 ¹ Uarisig e nəghatən rəha nagelo əh, ekəto nəwiali nat kit tahmen e netəmim tepət tepət kotagət əfəməh əpəh e nego e neai, moatən məmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəmərə!

!In Uhgın u, təmosmegəh kitat!

Nepətən əhag-əhag ne nəsanənən in rəhan pisin əm,

² məto-inu nakilən rəhan in tətuatip pahrien.

Rəhan nəghatən tinuəh rəkis pətan ionəhan u, itəm təmit əpnəpin netəmim,

kən tinətəlpin nita rəhan iolwək min.”

³ Kən kəmotagət əfəməh min motəmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəmərə Uhgın! Nəhaniəm e nigəm itəm tatus pətan u, tatər tatər namnun tikə.”

⁴ Netəm-iasol itəm kəmotəwiətən min ilat tuente-fo, ne nat koatəmegəh ilat kuwit, kəmotisin nulilat kəm Uhgın. İlat kəmotəuiəu, nipiəgəlat taru nisip, motəfak kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmə. Kən ilat motəmə,

“!Əwəh! !Pəs Kotənwiwi İərəmərə!”

Marit rəha Nəti Sipsip

⁵ Kən əmun, nəwian kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig, matən məmə,

f 18:22 Hap un, nat katoh lan o nanən napuən, tahmen e kitar.

“!Otənwiwi Uhgın rəhatat!

!Itəmat rəhan iolwək min rafin, otənwiwi in!

!Itəmat u, noatisiai-in, moatəgin Uhgın, otənwiwi in!

!Nat ərnaşin okəmə itəmat noatos neşətən asol min, o netəm ərnaşin əm, məto otənwiwi Uhgın!”

⁶Kən əmun eməto nəwia nat kit tahmen e netəmim tepət koatəgət, kən mahmen min e nitəhəi tatem nonahluəluə, ne kaluəluə titatiperəh-atiperəh motəmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəmərə!

Məto-inun İərəmərə Uhgın rəhatat, Nahgin Tepət Pik Agin, in tinatərəmərə.

⁷Pəs nikitat tərıoah e nagiənən,

kən motən nıpahrienən e rəhan neşətən,

məto-inu tinuwa e nian ətuatıp rəha marit rəha Nəti Sipsip.

Kən rəhan pətan tatətul matıp matəsahgin əm.

⁸Kən Uhgın təmos-ipən naşən wir kəm in, məmə otuwın lan.

Naşən wir u linen, tatıpıt-ıpıt, məruən.”

(Naşən wir u linen, tatəşen-pən nolən ətuatıp rəha netəmim rəha Uhgın.)

⁹Kənu nagelo u, tən-ıpa kəm io məmə, “Əte rəkis natımnat min u.

‘Netəm min un itəm kəmaun-in ilat məmə okotuwın e nagwənən rəha marit rəha Nəti Sipsip, ilat okotatig e nəwırən pahrien.’ ” Kən matig mən min məmə,

“Nəghatən min u, ilat nəghatən pahrien rəha Uhgın.” ¹⁰Təmən nəhlan, kən emışin nulik e nelkin, meıuııu, nıpınəgək taru nışıp, məmə ekəfak kəm in. Məto in tən-ıpa kəm io məmə, “!Əşəfakən kəm io! Kilau min ik iolwək mil əm, kitat pıam min itəm ilat kotətul əskasik o nən-ıarəpən namnusən təwir rəha İesu. Əfak kəm Uhgın əm, məto-inu nətul-arəpən rəha İesu, in nəukətın nəghatən min rəha ien min.”

Etəm təmasuə-pər e hos kəruən

¹¹Kən əmun ekəplan nego e neai təmerəh, kən məplan hos kəruən kit. Etəm tətasuə-pər lan, nərgin un, “Etəm Kitun Nahatətə Əskasikən Lan, kən in Nıpahrienən.” In tatəmou, kən matos-ipən nalpınən kəm netəmim e nolən itəm tətuatıp əm. ¹²Nıganəmtın tahmen e nəmnamin nıgəm, kən kəməfauin-pən hat tepət tepət e rəhn-kapə, hat min u, ilat hat min rəha kig asol agin. Kəməte-pən nərgin kit lan, məto suah kit təşıtunən nərgin əh, in pışın əm tıtun. ¹³In tatuwın e naşən kit itəm kəmeer e nıta,^g kən nərgin un, Nəghatən Rəha Uhgın.^h ¹⁴Kən mopael min rəha nego e neai koatuarisig-in. İlat rafin koatəpələh-pər e hos kəruən min, kən moatuwın

e napən wir u, linen, tərüən məwir. ¹⁵Suah un, rəhan kit əh-ikin naip itəm tatisi-pən e nıpəgnoan.ⁱ Kən in otətamnu netəmim e kantri min e naip əh. “In otərəməyə elat, kən nəmtətin rəha nepətən u, in nəlnal itəm kəmol e iaen.”^j In otol təkəsək agin kəm ilat, təhmen əm mə katol e noa kirep min itəm netəmim kəmoteguarin-eguarin məmə nahuin otaiəh kən kol wain lan. Nolən əh inəh, Uhgın Nahgın Təpət Pık Agin tatol-arəp rəhan neməha pik. ¹⁶Kəməte-pən nərgin e rəhan napən, ne nuwaan, məmə,

KIG RƏHA KIG MİN NE İƏRƏMƏRƏ RƏHA İƏRƏMƏRƏ MİN^k

¹⁷Kən əmun ekətag-pən məplan nagelo kit tatətul-pən e mitgar, in tətəsək əfəməh matən-ipən kəm mənig min itəm koatiwig əpəh e magoagəp, məmə, “Otuwa, motargətain itəmat min o nagwənən asol rəha Uhgın, ¹⁸məmə itəmat onəkoton noanuwəhgi kig min, ne netəmiasol rəha mopael min, ne netəm nahgilat təpət, ne hos min, ne netəm koatasuə-pər elat, ne noanuwəhgi netəmim rafin, netəm sənəmə slef, ne slef min, netəm koatos nepətən asol min, ne netəm əpnəpin əm.”

¹⁹Kən əmun, ekatig məplan min nat megəh əpələ in, ne kig min rəha nətueintən ne rəhalat mopael min. İlat kəmotargətain ilat min məmə okotəluagin ilat etəm titasuə e hos kəruən, ne rəhan mopael min. ²⁰Məto kəmotəkəlim nat megəh əh, ne ien eiua-eiua itəm təmatol nəmtətin pispis min nian təmətatig ilau nat megəh. In təmatol nəmtətin min əh, o neiuə-inən netəm min u itəm koatos mak rəha nat megəh, kən motəfak kəm narmin itəm kəmasgəwin e nig. Kəmotərakın-pən ilau kərən katuəmegəh əm, əpəh e nıpəgnoa nəmnamin nigəm asol itəm təgəpan matuəp matəpien. ²¹Etəm titatasuə e hos kəruən, təmohamnu kig min ne mopael min rafin e naip rəha nəluaginən itəm tatisi-pən e nıpəgnoan kən mənig min rafin kəmoton nıpətəlat, moton, nərpilat tasis wir.

Kristo təmuwa mol Kig kən mərəməyə e netəmim mətoarus-pən nup wan-taosən

20 ¹Kən əmun, eməplan nagelo kit tatisi-pər e nego e neai, tatos ki rəha nıpəg asol itəm teiuiu agin,^l ne sen asol kit. ²Kən in təmaskəlim ialkita asol u, sinek nuwəh ilouin əpən, in İərmis, o Setan, kən məlis ətain o nup wan-taosən. ³Təmərakın-pən in e nıpəg asol itəm teiuiu agin, kən mahtosig-in tiəkis, məmə in otəseiua-in minən netəmim rəha kantri min mətoarus-pən nup wan-taosən tol namnun. Nup wan-taosən otol namnun un, okəike kerəh min lan o nian əkuəkir min əm.

⁴Kən əmun, eməplan jea rəha kig min neen, kən netəmim itəm koatəpələh-pər elat. Uhgın təmos-ipən nepətən kəm ilat məmə ilat

i 19:15 Aes 49:2; Hip 4:12; Nol Əpən 1:16; 2:12 j 19:15 Sam 2:9 k 19:16 1 Tim 6:15; Nol Əpən 17:14 l 20:1 Nol Əpən 1:18

okotakil netəmim. Kən ekəplan mın netəmim itəm kəmətətip nentoulat mətə-inu kəmotətul-arəp o nən-iarəpən namnusən təwir rəha İesu ne nəghatən rəha Uhgın. İlat kəməsotəfakən kəm nat megəh ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən məsotosən rəhan mak e nıpinəgilat ne nelmilat. Kən roiu ilat kəmotəmegəh mın, kən motərəməre ilat Kristo o nup wan-taosən. ⁵Nat əh, in naiir-pa-mınən e nımısən itəm otaupən. Mətə netəm mın u neen mın itəm kəmotımıs rəkis, ilat kəmosot mak rəha nat megəh ilouin, kəməsotəmegəh mınən mətəarus nup wan-taosən tol namnun. ⁶Netəm mın un, itəm kəmaupən kos ilat e naiir-pa-mınən e nımısən, ilat okotatig e nəwırən pahrien, mətə-inu ilat netəm asim mın rəha Uhgın. İlat okəsotuwinən e noanəmnamın nigəm asol, mətə ilat okotuwa motol pris mın rəha Uhgın ne rəha Kristo, kən ilat okotərəməre ilat mın e nup wan-taosən.

Uhgın təmol nalpınən kəm Setan

⁷Nian nup wan-taosən tinol namnun, okahl-iarəp mın Setan e nıpəg asol. ⁸Kən in otuwın əpəh o netəmim e kona kuwıt rəha nətueintən, itəm katən məmə Kok ne Makok,^m məmə oteiuə-in ilat, kən mos rafin ilat margətəin ilat o nəluaginən. İlat rafin otepət otepət, nampa rəhalat in tahmen e nıməkləkil əpəh e nıkalı itəhəi. ⁹İlat kəmotaliwək motuwın isəu isəu mın motirəfin nətueintən. Kən ilat kəmotətul kitəlau-in ikın netəmim rəha Uhgın okotatig ikın, ne taon asol u itəm Uhgın tolkeike pik.ⁿ Mətə nigəm kit təmisi-pər e nego e neai, muwa mus ilat. ¹⁰Kən kəmərakin-pən İərmis itəm təmatos-ıpən os-ıpən kəm ilat, kəmərakin-pən əpəh e noanəmnamın nigəm asol itəm tatəpien. İkin əh, kəmərakin-pən rəkis nat megəh ne ien eıueıuə. İləhal okətəhaləto nahməən lilin e nərauiəgən ne lapın, namnun tikə.

Namnun nakilən

¹¹Kən əmun ekəplan mın jea asol kit, təruən. Kən kig tatəpələh-pər lan. Nətueintən ne neai kəmuagım o nıganəmtin, miakə agın.

¹²Kən əmun ekəplan netəm kəmotımıs, netəm koatos nepətən asol, ne netəm əpnəpın əm. İlat rafin kotətul əupən e jea rəha kig u, kən kameg naoa mın.^o Kən kameg mın naoa kit, inu naoa rəha nəmegəhən. Okehm nakilən rəha netəm kəmotımıs e naoa mın u, kən kınatakil ilat kitıəh kitıəh o nat ilat kəmotol. ¹³Nərpı nıtəhəi təməhlman netəm kəmotımıs itəhəi, kən Nımısən ne Noanpən kəmuəhlman mın ilat, ilat kınotiet rəkis elau, kən kınatakil ilat kitıəh kitıəh o nat ilat kəmotol.

¹⁴Kən kəmiləs Nımısən ne Noanpən, kərakin-pən ilau e noanəmnamın

---

m 20:8 Esik 38:2,9,15 n 20:9 “Taon u, itəm Uhgın tolkeike pik,” in tatəghat-in Jerusalem. o 20:12 Natımmat rafin itəm netəmim kəmotol, kəməte rəkis e naoa mın u.

nigəm asol. Noanəmnamin nigəm asol u, in nimisən mau kəiu. ¹⁵ Okəmə kəsehman nərği suah kit e naoa rəha nəmegəhən, kən okərakin-pən in e noanəmnamin nigəm asol.

Jerusalem wi

21 ¹ Kən əmun eməplan neai wi ne nətueintən wi, məto-inu neai oas ne nətueintən oas kiniakə. Kən nitəhəi təmikə min. ² Kən əmun ekəplan taon asim rəha Uhgın, inun Jerusalem wi, tətisi-pər o Uhgın e nego e neai mateiuaiu-pa. Kəmol malə-malə lan tahmen e pətan itəm kəmol malə-malə kəm in məmə otuwın mehm rəhan iərman mioal marit. ³ Kən əmun ekəto nəwian asol kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig matən məmə, “!Əplan-tu! Roiu əh, Uhgın tinol latuənu rəhan ilat netəmim. In otətətiğ ilat min, kən ilat okotuwa rəhan min netəmim. Kən Uhgın ətuatip in otətətiğ olat, kən in rəhalat Uhgın. ⁴ In atafəl rəkis rafin nahui nəmtilat. Nimisən ne nasəkən ne nahməən min okotikə. Natimnat nuwəh min u, ilat kinotuwın rəkis, okol kəsotuwa minən.”

⁵ Kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, təmə, “!atəuhlin natimnat min rafin kotuwa motuwıwi.” Kən məmə, “Əte rəkis natimnat min u, məto-inu nəghatən min u, kitun nəgileən elat məmə nıpahrienən.”

⁶ Kən matig mən-ıpa min kəm io məmə, “Kınol nammun natimnat rafin. Io Nəukətın ne Nammun.” Io nətuounən, kən io iatol nammun lan. Netəmim itəm koatoaoa, io ekos-ıpən nəhau kəm ilat, itəm okotənım məsotos-nəmtinən. Kən inun, nəmti nəhau itəm tatər matos-ıpən nəmegəhən lili. ⁷ Etəmim itəm otətətül-iəkis mol win e nəluaginən rəhan, io ekos-ıpən natimnat itəm emən-iəkis rəkis kəm in. Io ekuwa rəhan Uhgın, kən in otuwa nətik. ⁸ Məto netəm koatəgin itəm, məsotətül əskasikən e rəhalat nahatətəən, ilat kotamkimik, kən moatohamnu itəm, koatit anion əm ilat min, moatol klefa, moatəmik nərık, motəfak kəm narmi nat min, ne ieiueiuə min rafin, iməlat ətuatip un in noanəmnamin nigəm asol, tatəpien ikin. Nat u, in nampa tu nimisən.”

⁹ Kən əmun, nəgelo əpən u kit tatəghat kəm io. In nəgelo sepin min u kit itəm kəmoatəmik pesin ilat sepin itəm kotərıoah e namnu nalpinən ilat sepin itəm Uhgın otol kəm netəmim. In təmuwa mən-ıpa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs iakəgətun pətan rəha Nəti Sipsip kəm ik, itəm okıoal marit ilau min.” ¹⁰ Kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmol kəm io, əmun nəgelo tit-ırəkis io ekian əpəh e nitot asol kit, nitot un, in ilis u ilis. Kən in təgətun kəm io Taon Asim rəha Uhgın u, Jerusalem wi, itəm təmisi-pər o Uhgın əpəh ilis e nego e neai. ¹¹ In təhag-əhag e nepətən rəha

---

p 21:6 Nəghatən ətuatip u rəha İesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətül əpən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol nammun lan, tahmen e A ne Z e Inglis. **q 21:6** Aes 55:1-2; Jon 4:10; 6:35; 7:37-39

Uhgin. Tatipit-ipit tahmen e kəpiel wir kit u tiaspa, itəm talien mə kilas. ¹²Rəhan fenis təfəməh mər ilis, mitəlau e taon, ket lan ilat tuelef. Nagelo min tuelef koatətul o ket min u. Kəməte-pən nərği noanol rəha nenəti Isrel ilat tuelef e ket min u. ¹³Kən kəməte-pən nərğiləhal kisil e nıkalın pah ikin, kisil min e nıkalın pəhap ikin, kisil e nıkalın pis ikin, kən kisil e nıkalın par ikin. ¹⁴Nəukəti fenis e taon u kəmotətul-pər e kəpiel asol ilat tuelef. Kənu kəməte-rəkis-pən nərği tuelef aposol rəha Nəti Sipsip e kəpiel min u.

¹⁵Nagelo itəm tatəghat kəm io, in tatos nat kit kəmöl e iaen u kol tatipit-ipit, o nosən mak rəha taon əh, ne ket min ne fenis rəhan. ¹⁶Taon u, kona lan kuwit. Mak rəha nıkalın min rafin kotahmen-ahmen əm. Taon əh kaifəməh, kən mak rəha nıkalın min rafin ne nəfəməhən rəhan ilat rafin tu taosen tu-hanrit-tuente kilomita. ¹⁷Fenis u, tıpik-ıpik, mak rəhan tahmen e sikiste-faef mita. Nagelo əh, təmos mak lan e nolən rəha netəmim, itəm ilat koatos mak mihin e nat. ¹⁸Fenis u, kəmöl e kəpiel wir u tiaspa, kən kəmöl taon e iaen u kol tatipit-ipit, in əm in əm. Kən kol u in təwir, in talien mə kilas. ¹⁹Kəpiel min itəm kəmiləkin nəukəti fenis lan, kəmöl malə-malə elat e kəpiel wir min. Kəmotəupən motəlin-pən kəpiel wir min u tiaspa, kən nampa tu lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir min u safaiə, kən nampa tri lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir min u akat, kən nampa fo lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir min u emeral. ²⁰Nampa faif lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u onikis, kən nampa sikis lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u kanilian, kən nampa sepın lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u krisolait, kən nampa eit lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u malakait, nampa nain lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u topas. Kən nampa ten lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u kalsetoni, kən nampa lepın lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u takuoəs, kən nampa tuelef lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir u ametis. ²¹Ket asol min u rəha fenis, kəmöl e tuelef perel. Kəmöl ket kitiəh kitiəh e perel^r kitiəh kitiəh. Kən suatıp min əpəh imə e taon u, kəmöl e iaen u kol tatipit-ipit in əm in əm, talien wir, tahmen e kilas.

²²Ikin əh, eməsəplanən nimə kit okatəfak ikin kəm Uhgin, məto-inu Uhgin əm, itəm Nahgin Təpət Pık Agın, ne Nəti Sipsip, ilau nimə rəha nəfakən. ²³Kən ikin əh, nikitəm təsuwəhən mitgar ne məwig, məto-inu nəpətən əhag-əhag rəha Uhgin in tətasiəgəpın rafin taon u, kənu Nəti Sipsip un, in lait rəhan.^s ²⁴Kən kantri min e nətueintən okotaliwək e nəhag-əhagən rəhan, kən iəməmə rəha nətueintən okotuwa, kən motos rəhalat nautə wir min, motuwa e nisiiəin motələhəu e taon u. ²⁵Kisahtosig-inən rəhan ket min nian kit, məto-inu nian lapın tikə ikin əh. ²⁶Netəmim e kantri pisin pisin min e nətueintən, okotos nautə wir min rəhalat, ilat okotəmik motuwa o nisiiəin, motələhəu e taon u.

r 21:21 Perel u, in kəpiel wir əpəh e niki iarou. s 21:23 Aes 60:19

²⁷Məto natimnat min itəm kotamkimik e niganəmti Uhgın, ne netəmin itəm koatol nat itəm tol naulisən, ne netəm koateiuə, netəm min u okol ilat kəsotuwinən imə e taon asol u. Netəm min əm un itəm kəməte-rəkis-pən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən itəm Nəti Sipsip tatos, ilat əm un kotitun nuwinən imə.

Nəhau megəh

22 ¹Kən nian nagelo təməgətun rəkis taon wi kəm io, kən təməgətun min nəhau megəh kəm io itəm tətaiu. In talien talien tahmen e kilas. Tatisi-pən əpəh e jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip, ²maiu matuwin matiləs nəlugi suatip asol rəha taon u. Nig rəha nəmegəhən tatətul u e nikal-kali nəhau u, in tatoe mau tuelef e nup min rafin, e məwig min rafin. Kən netəmin e kantri min rafin koatol nimalin o nol-wirən nimisən. ³Nat tikə agin ikin əh itəm təike mos nalpinən rəha Uhgın. Kən jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip in əh-ikin əh, katuəramərə ikin. Kən rəhan iolwək min okotəfak kəm in. ⁴İlat okotəplan niganəmтин,^t kən okəte-pən nərgin e nipinəgilat. ⁵Nian lapin otikə. Nikilat otəsəhtən lait kit o nasiepənən lan, kən nikilat otəsəhtən min nəhag-əhagən rəha mitgar, məto-inu İəramərə Uhgın in lait rəhalat. İlat okotəramərə lilin, namnun tikə.

⁶Kən nagelo tən-ipa kəm io məmə, “Nəghatən min u inu, kitun nagileən elat məmə niphrienən. İəramərə Uhgın təmən-ipən kəm rəhan ien min əupən natimnat min itəm okəpanotuwa, kən in təmahl-ipən rəhan nagelo məmə otəgətun kəm rəhan iolwək min natimnat min itəm otəsuwəhən təike muwa.”

⁷Kən əmun, İesu tən-ipa kəm io məmə, “!Otətəlig-tu! !Otəsuwəhən ekiet-arəpinə! Netəm min u itəm kəmotaskəlim nəghatən itəm Uhgın təmən-iarəp əupən e naoa u, ilat okotətig e nəwirən pahrien.”

⁸İo Jon, io u eməto kən məplan natimnat min u. Kən nian eməto kən məplan rəkis ilat, kən emisin nulik e nelki nagelo itəm təmit io muwin məgətun ilat kəm io. Kən emeiuaiu, nipinəgək taru nisip, məmə ekəfak kəm in. ⁹Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm io! Kilau min ik u iolwək mil əm rəha Uhgın, kitat piam min u ien min, ne netəm min u itəm kotaskəlim nəghatən min e naoa u. !Əfak əm kəm Uhgın!” ¹⁰Kən in təmən-ipa kəm io məmə, “Suwaan ətainən nat kit e naoa u məmə otaskəlim tiəkis, məto-inu natimnat min u, otəsuwəhən, kotiet-arəpa. ¹¹Netəm koatol nəratən, pəs ilat kotəkəike moatol nəratən. Netəm rəhalat nətəligən tamkimik, pəs ilat kotəkəike e nətəligən tamkimik rəhalat. Məto netəm wir, pəs ilat kotəkəike e nolən ətuatip. Kən pəs netəm asim rəha Uhgın, okotətuatip nian rafin, motəkəike e nasimən rəhalat.”

t 22:4 Mat 5:8; 2 Kor 4:6

¹²Kən Iesu tatig mən min kəm io, “!Əplan-tu! !Otəsuwəhən ekimnə! Kən iatos rəhak nətouən wir kən ekos-ipən kəm netəmim rafin u, tətəu-pən natimnat min itəm ilat kəmotol. ¹³Io Nəukətin ne Namnun.” Io emaupən matig, kən io oekol nammun aɡin. Io nətuounən, kən io iatol nammun lan. ¹⁴Netəm itəm kotaikuas e rəhalat napən tərueən, ilat okotatig e nəwirən pahrien, məmə inu, okegəhan-in nepətən kəm ilat məmə kotun noa nig rəha nəmegəhən, kən motuwın-pən e ket min rəha taon u. ¹⁵Məto netəmim neen min əh-ikin itəm okol kəsotuwamən imə. İlat u, netəm kotamkimik, ne netəm min un itəm koatol klefa ne moatəmik nərik, ne koatit anion ilat min, ne moatohamnu itəm, moatəfak kəm narmi nat min, ne netəm rafin itəm kotolkeike neiuəiuəən.

¹⁶“Io Iesu, emahl-ipinə rəhak nagelo məmə otən-iarəpinə natimnat min u kəm niməfak min. Io u, Nəukəti Tefit, məto Noanol min rəhan. Io ekahmen e məhau u fetukai itəm tətasiə wir.”

¹⁷Narmin Rəha Uhgın ilau Pətan rəha Nəti Sipsip katuən mə, “!Wa!” Kən pəs netəm min u kotəto, ilat min kotən mə “!Wa!” Etəmim pah itəm tatoaoa, pəs in tuwa. Kən etəmim pah itəm in tolkeike, pəs in otənim nəhau megəh kisos-nəmtinən.” ¹⁸Io Jon, iatəghat əskasik matən-ipən kəm netəmim itəm kəmotəto nəghatən rəha Uhgın itəm tətətig e naoa u. Okəmə etəmim kit tətəu-pən atip nəghatən kit rəhan e naoa u, Uhgın otos-ipən nalpinən min u naoa u tatəghat-in kən mılpin-pən e nalpinən rəha etəmim u. ¹⁹Okəmə etəmim kit tos-irəkis nəghatən neen e naoa u, Uhgın otos-irəkis nəwirən min itəm naoa u in tatəghat-in məmə rəha suah u. İnun, noa nig rəha nəmegəhən, kən məsegəhan-inən məmə otatig e taon asim əh. ²⁰Etəmim itəm tatən-iarəp natimnat min u, təmə, “Əwəh, otəsuwəhən ekimnə.” !Əwəh! Wa-ta İərəmərə Iesu. ²¹Pəs Uhgın tawte-in nəwirən rəha İərəmərə Iesu tuwin kəm netəmim rəhan. Pəs otol nəhlan. Əwəh.

---

u 22:13 Nəghatən ətuatip u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol nammun lan, tahmen e A ne Z e Inglis. **v 22:17** Aes 55:1; Jon 7:37